28րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7539   6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911   ԿԻՐԱԿԻ   19 Février 1911 28me année N. 7539

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Դալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթը

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قرەکین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

— Աղբար, ես գիտեի, կը գուշակէի կոր թէ այս գործին մէջը խաղ մը կայ, տեսա՞ր հիմա...

Այսպէս, յաղթական բացագանչութեամբ մը, ներս մտաւ խմբագրատունէն, հինգշաբթի առտու, խաւարակուռ պահպանողականութեան սիւներէն հաճի Վըլթանէս աղա։

— Ի՞նչ կայ, ի՞նչ է եղեր, հարցուցի զարմացած։

— Համաձայնութիւն հէ՞, մէկ հինգերորդի նորոգում, վիճակաւ դադարում, առի՛ք մի...։ Ես արդէն, առջի օրէն, երբոր տեսայ որ ասոնք անպատճառ մէկ հինգերորդին վրայ կը պնդեն կը կենան կոր նէ՝ ծօ՛ ըսի, սըւոր տակը ճիլլէ մը կա ամա, կեցիր նայինք... անոնք ֆիլան մը պիտի հագցնեն մեր գլուխը... ըսածիս պէս ալ եղաւ ա՛։

— Ճանըմ, ի՞նչ եղաւ։

— Դեռ ի՞նչ պիտի ըլլայ, քանըչորս դադարեալ երեսփոխաններուն մէջէն՝ հազիւ չորս հատ ազատական կայ, միւս մնացածները բոլորն ալ մենէ են... այս վիճակահանութեան իմ խելքս չհասաւ վէսսէլամ։

— Եղբայր, վիճակահանութիւնը գաղտուկ՝ անոնց ձեռքովը չկատարուեցաւ, երկու կողմէն ալ մարդ կար, հրապարակաւ, կարգ կանոնով գործ տեսան... ասկէ զատ, չկարդացի՞ր, վիճակը ութը տարեկան տղայ մը քաշեր է։

— Իշտէ ես այս ութը տարեկան տղուն չհաւնեցայ....։

— Ինչու համար։

— Ինչու համար մի... կը քննանաս կոր դուն, աղբար, չե՞ս գիտեր կոր որ անոնք աս տղաքը, մանկապարտէզէն բռնէ մինչեւ միւս դըպրոցները, ամէնքն ալ ձեռք անցուցած՝ գլուխնին դարձուցած են։ Ծօ՛ մեր պզտիկ Արշակը երկու տարեկան է տակաւին, հիմակուընէ մինչեւ որ վրան Ազատամարտ մը չծածկենք քունը չտանիր... դուն որո՞ւն տունը կը հարցնես կոր։

— Ուրեմն կը կարծես որ անպատճառ խարդախութի՛ւն մը եղած է այդ վիճակահանութեան գործողութեանը մէջ։

— Ես ի՞նչ գիտնամ... ինչպէս կ'ըլլայ որ հարիւր երեսփոխանին մէջ, ուր երեսունի չափ ազատական կայ, 24 հոգի կը դադրին և անոնցմէ միայն չորս հոգի կ'ելլայ, և այն ալ, սա ուշադրութիւն ըրէք, էլ պաշլըներէն չեն, ո՛չ Նահրիկեան, ո՛չ Վըռամեան, ո՛չ Զարդարեան, և ո՛չ ալ Մինըրդատ Հայկազն կայ մէջերնին... մերիններէն ըսեմ, էն առաջ Վահան Թէքէեանը ելեր է, եկուր տէ ատոր խելք հասցուր։ Հապա աս խե՞ղճ Զիֆթէ-Սարաֆը, հազիւ քանի մը նիստի կրցաւ երթալ, մէյ մըն ալ ահա՛ վիճակաւ դադրեցաւ, հապա Տօքթ. Ճօն Արշակունին ու Արշակ Ալպօյաճեանը, որոնց երեսփոխանութիւնը տակաւին չվաւերացուեցաւ իսկ, աղբար ըլլալի՞ք բան է աս...։

Վըլթանէս աղա, հոգ մի՛ ըներ, անոնք նորէն կ'ընտրուին։

— Հարկաւ պիտի ընտրուին, միայն թէ աս գործը ասանկ ըլլալու չէր... հիմա ամէն մարդ պիտի ըսէ որ գործին մէջ Աստուծոյ մատը կայ ու միտքերը պիտի պղտորուին... բայց ես գիտեմ որ Սատանային մատը դարձաւ, որովհետեւ անոնք Սատանային հետ դաշինք ըրած են, Սատանային հետ....։

Ու Վըլթանէս աղա խորունկ հառաչք մը արձակեց։

Իրա՛ւ ալ վիճակաւ դադարեալ երեսփոխանութիւնը անպատեհ արդիւնք մը տուաւ, համեմատական հաշիւներէ շատ աւելի տկարացնելով կեդրոնի խմբակցութիւնը, որ իր ներկայ վիճակին մէջ այլեւս չունի ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը։

Բայց եթէ դադարումները բախտի կատարուեցան, ի փոխարէն, վերընտրութիւնները գիտակցաբար պիտի ըլլան, որքան որ գիտակցաբար կարելի է անուանել մեր ընտրութիւնները, նկատի առնուած ըլլալով մեր ընտրողներու մտաւորական մակարդակը, այնպէս որ եթէ ութը տարեկան տղեկ մը կրցաւ զգալի խրամատ մը բանալ կեդրոնի կողերուն վրայ, աւելի մեծ տղաքներ պիտի կրնան այդ խրամատը գոցել։ Նոյն իսկ ենթադրելով որ յառաջիկայ մասնակի ընտրութեանց մէջ ձախակողմը յաջողի դադարեալ երեսփոխաններուն կէսին տեղ իր կուսակիցները ընտրել տալ, ինչ որ անյուսալի յաջողութիւն մը պիտի ըլլայ, կրկին Ազգային Ժողովի մէջ մեծամասնութիւնը կը մնայ կեդրոնի խմբակցութեան ձեռքը։

Ուրեմն Վըլթանէս աղաները յուսահատելու պատճառ մը չունին։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՆՄՈՌԱՑ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ՄԸ

Քանի մը օրէն կ'աւարտի Բ. տարեդարձը այն դժնդակ կորուստին՝ զոր հայ ազգը և հայ գրականութիւնը ողբացին՝ զրկուելով եզական դէմքէ մը որ ազգ. մատենագրութեան համար պարծանքի առարկայ էր իրաւամբ։

Ինը հարիւր ինն փետր. 11ին էր որ, խոնաւալից օդով մը, հողին յանձնեցինք Թովմաս Թէրզեանը որուն յիշատակը այնքան սիրելի է ամէն հայու համար։ Անկէ ի վեր, մեր մտաւորականութիւնը ո՛ւր և է կերպով չկրցաւ յարգանքի ցոյց մը ընել այդ յիշատակը վառ պահելու համար նոր սերունդին մէջ որ պէտք եղած չափով չէ կրցած գնահատել վերջին յիսուն տարուան մէջ յայտնուած գրական տաղանդներէն եզակ այս լուսաւոր աստղին որ [illegible] հետք մը ձգած է մեր գրական հորիզոնին վրայ։

Մտօրեւ կը հրատարակենք էջ մը՝ Ա. Չօպանեանէ, ուղղուած Մեծ Քերթողի յիշատակին։ Այդ էջը՝ ինքնին գրական գեղեցկութեամբ օծուած՝ արժանապէս կը պատկերացնէ Թէրզեանի կեանքը՝ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ։ Այս առթիւ մենք կ'առաջարկենք որ հայ գրական նոր սերունդը և ընդհանրապէս Թէրզեանի յիշատակը յարգող իր բազմաթիւ աշակերտները փետր. 11ի ուրբաթ օրը կամ անոր յաջորդող կիրակին՝ հանդիսաւոր այց մը ընեն անոր շիրմին Շիշլիի հայ հանգստարաններու գերեզմանատան մէջ։

Այդ պարտականութեան կատարման համար Մխիթարեան Միաբանութեան Պոլսոյ ճիւղը կրնայ պաշտօնական կարգադրութիւն մը ընել, իբրեւ յարգանքի ցոյց մը Վենետիկի Մխիթարեաններու ամէնէն փայլուն աշակերտին որպիսին էր հանգուցեալ Քերթողը։ Սրտանցի կաթիլ մը այդ հողակոյտին վրայ՝ իբր պատասխան իր գեղեցիկ տաղին ուր կ'երգէր.

Նոր մարդկութիւն մը նուայոյս,
Նոր նոր արցունք կամ ժպիտներ
Անկարեկիր իմ ցաւերու
Շիրմիս նայուածք մ'իսկ չեն նետեր։

Երախտագիտութեան այս ցոյցը մեր սրտի ամենէն պարտականութիւնը չէ՞ միթէ։

Ս. Գ.

⁂

ԹՈՎՄԱՍ ԹԵՐԶԵԱՆ

Թրքահայոց մտաւոր ու ազգային կեանքին ամէնէն աղուոր ու լուսաւոր շրջանին է՛ն պայծառ դէմքերէն մէկն էր Թովմաս Թէրզեան, զոր անոր մահը եկաւ խլել մեզմէ։

Այն երջանիկ օրերուն, եւրոպական քաղաքականութեան ինչպէս քաղաքակրթութեան ոսկեդար մայրաքաղաքին մէջ տիրական թափանցումին հետեւանքով, Մէջիտ ու Ազիզ բարեհամբոյր ու հայրենասէր Սուլթաններուն հովանւոյն տակ, Թուրքիոյ Հայութիւնը ուժեղ ու խանդոտ թափով մը թօթուելով բիրտ բռնապետութեան մը խաւարին մէջ դարերէ ի վեր իր վրայ ծանրացող բարոյական թմրութիւնը, և նորածագ արեւուն քաղցր ու կազդուրիչ լոյսին մէջ նորածիլ իր հինաւուրց ուժերը՝ յառաջ բերաւ մտաւոր, գեղարուեստական, ազգային ամէնէն ճոխ ու մաքուր բեղմնաւորութիւնը, զոր մենք ունեցած ըլլանք Ե. դարու ոսկի օրերէն ի վեր։

Այդ պահուն է որ կը հիմնուի յառաջդիմասէր արի մամուլ մը. կրթական գործը մեծ թափ կը ստանայ. հայկական թատրոն ու լսարան կը ստեղծուի. սահմանադրական կազմակերպութիւն մը կը յաջորդէ ամիրայականին. «սալօն»ներ եւ բեւեռ կուգան. ուր հայկական կեանքը կը նրբանայ, ուր հայերէն լեզուն կը յղկուի. եւրոպացի մեծ գրագէտներուն հըրաշակերտները հայ լեզուով կը խօսին մեր ժողովուրդին, կը լայնցնեն, կը լուսաւորեն անոր սրտին ու մտքին հորիզոնը. Եւրոպայի մէջ այդ շրջանին տիրապետող ռոմանթիկ ոգին, խանդավառ, ազնիւ, իտէալապաշտ, սաւառնօթեւ, հաւատաւոր, կուգայ մեր մէջ ալ տարածուիլ, կ'արթնցնէ ու կը բեղմնաւորէ մեր ցեղին հոգեկան թաքուն ուժերը. Թուրք ռէժիմը, ինչքան ալ դեռ խակութեամբ բռնապետական ու անկարգ, Հայուն դէմ սիստեմական հալածանք չէ ցըցեր. մայրաքաղաքին ու ծովեզերեայ մեծ քաղաքներուն մէջ մանաւանդ, գրեթէ բացարձակ ազատութիւն կը վայելէ Հայը՝ անտեսապէս ու մտաւորապէս զարգանալու. դեռ գրաքննութիւնը իր խեղդիչ ճանկերը չէ սեղմած հայ մտքին շուրջ. ու կոտորածին ուրուականը դեռ չէ ցցուած Հայոց գլխուն. արհաւիրքի, ամօթի, խեղճութեան, ցաւի, յուսահատութեան օրերը դեռ չեն թերած իրենց խաւարը հայ երկինքին մէջ. ու ոչ մէկուն մտքին իսկ կը ներկայանան այդ կարելիութիւնները, չեն վրդովեր, չեն կասեցներ, չեն խանգարեր հայ մտքին խոյանքը դէպ ի աղուոր իտէալները... ու հաւատքով, աւիւնով լեցուն, Հայը կը գործէ, կը ստեղծէ, կ'երգէ. անմահ արուեստագէտներ կը յառնեն, որ ցեղին տաղանդը փառապանծ կ'արտացոլացնեն՝ բեմին վրայ, Պոլիսը զարդարող հոյակապ շէնքերու մէջ, երաժշտութեան մէջ, և մանաւանդ բանաստեղծութեան մէջ. քերթողական համաստեղութիւնը որ կը յայտնըւի այդ պահուն, ամենէն ճոխը, հզօրն ու փայլունն է որ երբեք շողացած ըլլայ Հայոց մէջ. Բագրատունի, Հիւրմիւզ, Ալիշան, Նարպէյ, Պէշիկթաշլեան, Հէքիմեան, Աճէմեան, Պետրոս Դուրեան աստղերն էին այդ բոյլին և այդպիսի բոյլ մը պատիւ կարող է բերել ամէնաքաղաքակիրթ ազգերու իսկ, և արդար հպարտութեամբ մը կարող է մեզ լեցնել երբ մանաւանդ կը խորհինք որ միեւնոյն ատեն, Թրքահայ արձակին մէջ կ'երեւային Միսաքեան, Տէրոնցի, Գրիգոր Օտեան, Մամուրեան, Պարոնեանի պէս վարպետներ, և անդին արեւելեան հայութեան մէջ՝ Աբովեանին յետոյ՝ Նալբանդեանի, Նազարեանի, Շահազիզի, Քամառ-Քաթիպայի, Պռօշեանցի, Աղայեանի, Րաֆֆիի նման գրական մեծ դէմքեր։

Այդ երանելի շրջանին ամէնէն թանկագին երեւոյթներէն, այդ շքեղ բոյլին ամէնէն պայծառ աստղերէն մէկն էր Թէրզեան։ Իր տեղը՝ Պէշիկթաշլեանին ու Դուրեանին միջեւն է։ Մեր երեք ամէնագըն քուշ, ամէնաքաղցր քնարերգակներն են ասոնք. Ու երեքն ալ, թէպէտ՝ գեղեցկագիտութեան ու խառնուածքի որոշ տարբերութիւններ ունենան, անով մանաւանդ կ'եղբայրանան, որ Պոլիս քաղաքին արբեցուցիչ գեղեցկութեանը ամէնէն հարազատ թարգմաններն են.— Ինչպէս Պարոնեան մեծագոյն արտայայտիչն է Պոլսոյ ինքնայատուկ համեղ սրամտութեան։

Պոլիսը՝ զոր մարդկային ապուշութիւնն ու վայրագութիւնը՝ ընկերական տեսակէտով անէծքի ու փտութեան ոստանն են դարձուցած, ամէնէն դիւթական հրաշակերտն է զոր բնութեան սքանչելարուեստ ձեռքերը կերտած ըլլան մեր երկրագունդին վրայ։ Վոսփորն ու Մարմարան՝ Աստուծոյ Իլիականն ու Ոդիսականն են։ Լոյսը որ գարնան առտուները կը խնդայ Պոլսոյ երկինքին մէջ, շուշանաթոյր բարակ մշուշները որ Վոսփորի ջրերուն ճաճանչաղարձ շափիւղային վրայ կը թրթռան, քաղցրութիւնը զեփիւռներուն որ մեղրաճաշ օդի մը մէջ կ'երգեն անպատում երգերը գերերկրային երանութեան մը, ու ծառապատ բլուրներուն շնորհագեղ կատարները, որ կապոյտին վրայ կը գծեն իրենց ներդաշնակ տաղաչարքը, և լուսնակ գիշերներուն դիցական հարսնիքը որ խաւարը կը վարդավառէ ու Ոսկեղջիւրին հինաւուրց մելամաղձութեան վերեւ՝ մայրամուտներուն փառքը եղերական, ու այն դրախտակերպ երազը մարմնացած՝ որ կղզիներն են, այս բոլորը, և դեռ այնքան հրապոյրներ, մեղութիւններ, ժպիտներ, տեսիլներ, գանձեր, յաղթութիւններ, նուաղումներ, արբեցութիւններ որ հոն կը պարզուին, կը փռուին, կը թիրեն, մարդկային արուեստը անկարող է զանոնք լրիւ արտայայտելու, միայն՝ այդ բոլորին քաղցրութենէն, մաքրութենէն, վեհութենէն ու ճոխութենէն՝ նշոյլ մը ինկած, թափած, տարածուած է անցեալ [illegible] քերթողի՝ մեր երեք քնարերգակներուն մէջ, և կը լուսաւորէ, կը զովացնէ, կը թեւաւորէ անոնց տաղերուն ներշնչումն ու ձեւը։ Պէշիկթաշլեան կը յիշեցնէ՝ մասնաւորապէս՝ կղզիները, և անոնց խաղաղ, վճիտ, կատարեալ գեղեցկութիւնը, գարնանավերջի գիշերներուն՝ երբ ամէն բան, առատաձեռնութեամբ հրաշագեղատուած, կ'աննիւթանայ հոն, կը պայծառակերպի ու կ'երգէ, ու կ'երգէ «Ջինջ ի ճեռլ լուսնակին որ ծիծաղի յերեսս ջուրցն», և ուր ամրան օրերուն պերճ տրեւը՝ ոսկէնուռ ծիրանիի կը փոխարկէ շուրջը դաշնաթաւալ վէտվէտող Մարմարան, ու վեհ զուարթութիւն մը կը կախէ՝ եղեւիններուն մելամաղձիկ կանաչին մէջ.

Հուր նետ արփւոյն կը ծաւալի
Ի դաշտս յարօտ գեղադալարին,
Ծովն ի յերկինս կը զմայլի,
Երկինքն ի ծով ծիծաղախին։

Ու այնմ քաղցրօրէն ու մեծավայելչօրէն ու խաղաղօրէն տրտում իրիկուններուն՝ ծովուն լայն կղզաւոր ծփանքները որ կուգան անոնց վրայ հառաչել ցաւ մը անհուն ու լուսաւոր և մարիլ երգելով, կ'արձագանգուին քերթողին տաղերուն քաղցրածաւալ ներդաշնակութեանը մէջ.

Ընթացայց մենաւոր ըղձանմարհն
ամայութեան...։

Դուրեան իր Սկիւտարին ցոլացումն է։ Իր բանաստեղծութիւնը՝ շեշտ ու գոյն կարծես փոխ առած է այդ դիւթական բարձունքին ափերէն. անոր մէջ կը զգացուի հոծ ու լուռ արամութիւնը նոճիներուն որ հոն կը խօսին՝ կարծես տառապելով ծայրայեղ գեղեցկութենէն Վոսփորի կապոյտին.

Ո՛հ կը յիշե՞ս. Չամլըճայի
Սարը ծըռած լուռ մըլկայինէ
Ուր մնջի սուր տայինն նոճին
Սեւ նովանոց փոսախարի։

Բարտամոցի կապոյտ զոտայն.
Վոսփորի ծովը դիւրիներ,
Ոսկիէ եւ մերդ զանազան երկինէ,
Ո՛ սփոփներ լուռ մեր հոգւոյն։
...Մեր հոգիը ճռճռներու
Թեւեր քիքեռներ էին սոսում...

Անոր մէջ կը ցոլանան գերեզմանոցները որ կը փռուին՝ տուներուն մօտիկ. և

Երբ առաղաւյց գիշեր է զով,

իրենց ծառերուն սօսափիւնը գիշերին մէջ մահուան խորհուրդը կը թուին պատմել,

Դերեզմաններուն ցուրտ ծառեր
Կը փըսփսան խորունկ մօս...

ու անպատմելի վերջալոյսները որ կը բըռնկին հեռուէն՝ Մթամալցի վերեւ՝ քաղաքը այլափոխելով Անուրջի Ոսկեղն մը, ու արշալոյսները որ Վոսփորեան երկինքը հրեղէն Դրախտի մը կը փոխարկեն.

Շաղի տաղի ժամք էին
Վարդից երդեն կար յերկին.
Փոխան ամպոց հուր հիւսքի
Ցնցար մարգրիտ ու ոսկի։

Թէրզեան կ'ոգէ վեհին Վոսփորը, թարմ ու զուարթ է իր գերազօրն գեղեցկութեանը մէջ ինքն իսկ իրմով գինով, իր ջրերուն գերբնական կապոյտովը, իր բըլուրներուն սիրահրաւէր թեւարձակումներովը, իր վրայ իյնող լոյսին օրհնուած քաղցրութեամբը, իր գիշերներուն անլուր լուսնահոտութեամբը.

Ա՛հ, գեղավառ այնտեղ ըլլար
Ուր Վոսփորի դարաւանդներ,
Մանարաքաղին ու մօտ ղալար,
Թեւեամ յարկես զիւղեսեց պասկեր։

Եւ այն ծոփ ծովի ալեակ
Դայեկ փորիլ ծիրմիս վրայ,
Եւ հոն նոնեաց մէջէն կարեր
Ճերմակ մահիկն լոյս արծաթեայ...

⁂

Թէրզեան նուազ դասականօրէն կատարեալ է քան Պէշիկթաշլեանը, ու նուազ ջղուտ քան Դուրեանը, բայց աւելի այլազան է քան այդ երկուքը, աւելի ճոխ, աւելի լեցուն՝ գաղափարով, աւելի հրապուրիչ՝ իրեն յատուկ անմահ քնքշութեամբ։ Իր քերթուածները երբեք հատորով հրատարակուած չըլլալով, քիչեր ծանօթ են իր բանաստեղծական գործին ամբողջական անդին արժէքին։ Հայոց ընդհանրութեան մէջ Թէրզեան աւելի ծանօթ ու ժողովրդական է դարձած իր թատերգութիւններով քան բանաստեղծութիւններով. այդ թատերգութիւնները, նմանողական գործեր, համեմատութեան իսկ չեն կրնար դրուիլ՝ բաղդատմամբ իր քերթուածներուն հետ։ Թէրզեանի փառքը իր քերթուածներուն մէջ է։ Կարծուածէն աւելի բազմաթիւ են անոնք, մասամբ՝ հին ու նոր թերթերու ու հանդէսներու մէջ ցրուած, և մասամբ՝ անտիպ։ Գերազանցօրէն փափուկ, նուրբ և ազնիւ զգայ-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

Թիւ 21

ՀԱՆՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՕՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեղինակ՝ Ն. ՍԻՄՕՆ

Այն երկիւղը թէ Յիսուս ալ իրեն հետեւող վտանգաւոր ամբոխին հետ կրնար արիւնալի ընդհարում մը յառաջ բերել, կը բացատրէ իր ձերբակալումը և մահուան պատիժ կրելը։ Պէտք չէ մոռնալ իր անմարդի ընթացքը տաճարին մէջ առեւտուր ընողներուն հանդէպ, զորս դուրս վռընտեց ապահովաբար ամբոխին ու իր աշակերտներուն օգնութեամբ, ինչպէս նաեւ իր յաղթական մուտքը Երուսաղէմի մէջ։

Միւս կողմէ, Յովհաննէս մեզ կ'իմացնէ թէ (Յովհ. Զ. 15) իր կուսակիցները կ'ուզէին զինքը թագաւոր հռչակել և թէ ստիպուեցաւ փախչիլ այդ վտանգաւոր ցոյցերէն խուսափելու համար։ Հրէական և հռոմէական իշխանութիւնները զինք մահուան դատապարտելով, անշուշտ հանրային անդորրութեան շահը նկատի ունեցան, ազատելով խռովարարի մը ձեռքէն։

Ինչ որ ալ ըլլայ, նախ Ներկայացաւ Սանհետրէնի կամ հրէական բարձր ատեանին առջեւ, որ կազմուած էր քահանայապետէն ու ժողովրդեան մեծերէն, հարցաքննուելով՝ յայտարարեց թէ Աստուծոյ որդին էր։ Այս խոստովանութիւնը իրեն դէմ մահուան վճիռը յառաջ բերաւ (Մարկ. ԺԴ. 61-63)։

Այդ թուականին Հրեաները չկրնալով մահուան վճիռը գործադրել առանց Հռոմ. մէջացիներու հաւանութեան, Յիսուս ղըրկուեցաւ կուսակալ Պիղատոսի առջեւ։ Հո՛ն յայտարարեց թէ Հրէից թագաւորն էր։ Ասիկա յայտնապէս ապստամբական յաւակնութիւն մըն էր։ Ուստի Պիղատոս հաստատեց դատապարտութիւնը որ կրօնական ու քաղաքային էր միանգամայն և Յիսուս մահուան պատիժը կրեց իբրեւ հայհոյիչ և խռովարար (Մարկ. ԺԵ. 2)։

Իրեն տեղ ո և է մէկը միեւնոյն պատիժին պիտի ենթարկուէր։ Կաթոլիկները, այս առթիւ, Հրեաները իբրեւ աստուածասպան ամբաստանեցին անխտրաբար ու դարերով զանոնք հալածեցին։ Միւս կողմէ, արդարեւ, Աստուած մը յաւիտենական է ու չկրնար մեռնիլ։ Ուստի խոշոր արտառոցութիւն մըն է ըսել թէ Հրեաները կրցան աստուածութիւն մը սպաննել։ Ասկէ զատ, Յիսուս կանոնաւորապէս ու արդարութեամբ դատապարտուեցաւ, երկրին օրէնքներուն համեմատ ու իր իսկ խոստովանութիւններուն վրայ։

Յայտնի կ'երեւայ որ Յիսուս դրդըռուած երեւակայութեամբ մէկն էր։ Իր ընտանիքը զինքը գիժածար կը նկատէր և շատ Հրեաներ նոյն կարծիքը ունէին։ Ինքզինք Աստուծոյ որդի, Մեսիա և Հրէից թագաւոր անուանելով՝ քաղաքական փառասիրութիւն մը ունէր, ինչ էր իր նպատակը, ի՞նչ էին իր յոյսերը։ Իր յաւակնութիւնները պարզապէս մտային խանգարման արդիւնք էին՝ թէ հաշուուած ծրագրի մը արտայայտութիւնը։ Ասիկա երբեք չպիտի գիտցուի։

Գալով իր մահուան՝ այս մասին ալ որոշ բան մը չի կայ։ Եթէ, արդարեւ, Աւետարանները զինքը խաչին վրայ մեռած ցոյց կուտան, զանազան հրէական գրուածքներ զորս Ռընան կը յիշէ (Յիսուսի Կեանքը, ԻԵ.) կ'ըսեն թէ քարկոծուած է, ըստ վերոյիշեալ հրէական օրէնքին։

Այս վերջինը նուազ անողոք պատիժ մըն էր քան խաչը հանելը։ Դատապարտեալը, հագուստները հանելէ ետքը, կ'առաջնորդուէր երկու մարդու բարձրութեամբ տեղ մը։ Հոնկէ զինք վար կը նետէին, այնպէս որ կռնակի վրայ իյնար։ Եթէ չմեռնէր՝ քարի հարուածներով կը մեռցնէին։ Ետքը երկու ձեռքերը կը միացնէին ու այդ դիրքով կը կապէին։ Ետքը ուղղաձիգ գերան մը կը տնկէին հողին մէջ, որուն հորիզոնական բազուկ մը կ'աւելցնէին՝ ուրկէ դիակը կը կախէին՝ դէմքը դէպի ժողովուրդը դարձած։ Մարմինը պէտք չէր որ գիշերը կախուած մնար, այլ նոյն օրը թաղուելու էր (Բ. օրէնք ԻԱ. 22-23 Թալմուտ Երուսաղէմի՝ Ժ. գլ. Զ.)։

Խաչելութիւն կամ քարկոծում, Յիսուս փայտէ մը կախուած ըլլալու է ու ասկէ առաջ եկած է շփոթութիւնը։ Խաչելութեան պատմութիւնը տարօրինակ հակասութիւններ կը ներկայացնէ։

Այդ պատիժը շատ սովորական էր Հռոմէացիներուն մէջ։ Ապստամբութեան մը առթիւ երկու հազար Հրեայ խաչուեցան։ Իր գործածութեանը մասին ո և է կասկած գոյութիւն չկրնար ունենալ։

Խաչելութեան պատիժին ամէնէն դժնդակ բանը այն էր որ դատապարտեալը օրերով կ'ապրէր խաչին վրայ։ Այս սոսկալի պատիժին նպատակն էր ահաբեկել ոճիրը հոգեվարքին յամր ու սոսկալի տառապանքներուն տեսքովը։

Արդ, եթէ Աւետարանները քննենք, կը տեսնենք որ Ղուկասի, Մատթէոսի և Մարկոսի Աւետարանները խաչին վրայ միայն երեք ժամ կ'ապրեցնեն Յիսուսը, մինչ Յովհաննու Աւետարանը վեց ժամ միայն։ Այսպէս Մարկոս մեզ կը պատմէ որ Պիղատոս շատ զարմացաւ այդ արագ մահուան վրայ և գործողութեանը հսկող զօրականին հաստատութեան վրայ համոզուեցաւ միայն, և հրաման տուաւ Յովսէփ Արիմաթացիին Յիսուսի մարմինը թաղելու (Մարկ. ԺԵ. 44)։

Միւս կողմէ, հակասութիւնները կը վխտան աւետարանիչներու պատմութեան մէջ։ Հրեաները, խաչելութեան պատմութիւնը ընդունելով, նկատել կուտան թէ Յիսուս դիւրաւ յարութիւն առած էր քանի որ արդէն չէր մեռած, իրաւ կամ սուտ մարելիքի մը առթիւ խաչէն վար առնուելով։

Այս բանը բացարձակապէս անկարելի չէ, քանզի Յովսեփոս մեզ կը պատմէ թէ, օր մը, Տիտոսի հետ անցնելով շատ մը խաչուած Հրեաներու առջեւէն, անոնցմէ երեքին ներում խնդրեց և ստացաւ։ Զանոնք խաչէն վար առին, սակայն մէջերնէն մին միայն ապրեցաւ։

Ապահովաբար այս առարկութեան պատասխանելու համար է որ Յովհաննու Աւետարանին մէջ, հռոմէական զինուորի մը կողմէ գեղարդի հարուած մը տալ կուտան Յիսուսի կողին։ Միւս երեք աւետարանիչները այս մասին չեն խօսիր։

(Շարունակելի)

Նուէրեամբ մօտեցուած ամենէն հարուստ ու գիտակից գրական ու գեղարուեստական մշակումով մը մարզուած, այդ չքնաղ հոգին՝ ժպտուն գարնան, բարձր ու մաքուր լուսաւորութեան, քինէ զերծ ազնուութեան, անզրդուելի հաւատքի, լուսաւոր իտէալականութեան, ազնուական գեղարուեստութեան անհուն ու անթառամ երգ մը հնչեցուցած է, որ պիտի մնայ մեր գրականութեան ու լեզուին գեղագոյն հարստութիւններէն մին։ Իր վերջին քերթուածը, հոյակապ տաղ մը ի Մահ, զոր Բազմավէպ հրատարակեց, կ'ամփոփէր կարծես այդ հատընտիր հոգւոյն ամբողջ լուսաւոր գեղեցկութիւնն ու իր որ ուսումն բովանդակ հրապոյրը թեւաւոր, միեւնոյն ատեն ըլլալով՝ աւա՜ղ, իր հրաժեշտի երգը, իր խնկական վերջին խօսքը կեանքին, ու իր ողջոյնը Մահուան, զոր թերեւս ինքն իսկ մօտ կը զգար և որուն կը նայէր այնքան արի, վստահ ու ժպտուն նայուածքով մը.

… Հիմայ պարզէ՝ ոսկեթեւերդ անհունին
մէջ,
Հոգի՛ անմահ, ոգչէ՛ ազատ եւ աներկիւղ,
Արեւներու մէջէն անցիր որ երփնալոյս
Անեզերաց ամբաւի մէջ կ'երթան ի լիւղ։

Տե՛ս, աստղերէն կ'իջնեն բոլորլուսամարմին
Արհամարհեալք յերկրէ՝ հանճարք ըմբռնելի,
Ճշմարտութեան նահատակներ, եւ Տեառնոյ
Եւ գիտութեան ինքնանուէր զոհք քաջարի։

Եւ սուրբ հերոսն՝ հանդերձելոց զուարթ 'ւ երգիչ
Աւետաւոր կարմրամակ խնծոյ մարդկութեան,
Եւ աղջիկն հէք զոր պատրեցին ու վրան
թքին
Եւ մօտեցաւ նա ծաղր ի սուրբն եւ սիրտ
յարեան։

Եւ անհաս հաւատաւորն իր ըմփոփած
Թշուառներուն արցունքներով աստղապսակ,
Եւ այն որ լուռ տառապեցաւ՝ եւ յոյս սրտին
Յարդարութիւնն անմահ մնաց անայլայլակ.

Սուրբ յաւերժի՝ որ իբրեւ ուղխ մը սողբ-
ռու
Ասող յաստեղ վերելակէ դէպ յաղբերն իւր՝
Մեծ ովկէանն երջանկութեան եւ լոյսերու
Որ բիւր աւազք կը ծաւալին համայնասփիւռ։

Մահուան սեւ քօղն ի գլուխ՝ հանդարտ եւ
սրբամաքար
Մտիր՝ հոգի՛, շիրմին դրունէն։ Ալ ցաւերէդ
Ազատեցար։ – Լոյս գունդերուն մէջէն սլացիր,
Մէկ արփենի սօղով պսակեալ՝ յղծից քօղ
կէս։

Թէրզեանի բանաստեղծական գործին վերլուծումն ընել չէ որ կը յաւակնիմ հոս։ Պաշտամի և երախտագիտութեան քանի մը խօսքեր են միայն, զոր կը թափեմ ամենասիրելի վարպետիս գերեզմանին շուքը, որդիական ցաւի մը արցունքներուն հետ։ Այդ վերլուծումը կարելի պիտի ըլլայ միայն՝ երբ հրատարակուի ամբողջական հաւաքածուն Թէրզեանի քերթուածներուն։ Ու կը յուսամ, որ իր որդիներուն գորովն ու սքանչացողներու խնամքը պիտի փութացնեն այդ հրատարակումը, որուն անհամբեր կը սպասէ Հայութիւնը։

⁂

Ուսուցիչը որ եղաւ Թէրզեան՝ այնքան մեծ էր որքան բանաստեղծը։ Այն դերը զոր Պէշիկթաշլեան կատարեց ընտանիքներու մէջ, Թէրզեան զայն՝ բազմաթիւ տարիներ կատարած է մեր ազգային վարժարաններուն մէջ՝ նոյնքան ձեռնհասութեամբ, և աւելի լայն արդիւնաւորութեամբ։ Մէկէ աւելի հայ սերունդներ իրմէ սորված են սիրել, ըմբռնել, ճաշակել գեղարուեստն ու գրականութիւնը. ու ոչ միայն Հայերը, այլ Պոլսոյ բոլոր ցեղերը օգտուած են այդ ուսուցչէն, պետական վարժարաններուն, ուր ֆրանսերէն լեզուն ու գրականութիւնը կ'ուսուցանէր, ամենէն սիրուած դասատուներէն մէկն է եղած. Թուրք երիտասարդութիւնը 4-5 տարի առաջ, խորին յարգանքի ու երախտագիտութեան ցոյց մը ըրաւ իրեն՝ տօնելով անոր ուսուցչութեան երեսնամեակը։ Թրքահայ արուեստագէտներէն, գրագէտներէն շատերը իր աշակերտներն եղած են։ Ես ինքս՝ իրեն շատ բան կը պարտիմ։ Երբեք չպիտի մոռնամ իր դասերը Կեդրոնականին մէջ։ «Դաս»եր չէին անոնք (Թէրզեան «փրոֆէսօր»ի ծանր ու յաւակնոտ տիպարը չէր). արուեստագէտի մը խօսակցութիւններն էին. կ'առնէր եւրոպացի մեծ բանաստեղծի էջ մը ու կը կարդար, ու կը մեկնէր, կ'ապրէր զայն, ու մեր հոգւոյն ու մտքին մէջ թափանցել կուտար անոր գեղեցկութիւնը. ուսուցչութենէ վեր բան մըն էր իր ըրածը. մեծ բանաստեղծ մըն էր որ մեծ բանաստեղծներու հոգին մեզի կը բանար։ Ա՜խ, անզուգական գեղեցկութիւնը զոր իր դէմքը՝ արդէն այնքան գեղեցիկ՝ կը զգենուր այդ պահերուն. գանգուր մազերով պսակուած լայն ճակատը աւելի կը լայննար, դէմքին գծերը կ'այլափոխուէին, կը լուսավառէին, ներքին անճառ բերկրութիւնով մը կը ծաղկէին. աչքերը՝ Գեղեցիկին գինովութեամբը ճաճանչաւորուած, ամբողջ դասարանը ընդգրկող աստուածային նայուածքի մը մէջ տարածուած, կը խօսէր, մինչ իր ժեստերը պարզ, փափուկ ու գթոտ, կը ստորագծէին իր խանդոտ, որոտ, ընտանի ու խորաթափանց, հմայող, համոզող ու ընուցանող խօսքը։ Մեր ամենէն քիչ գրասէր ընկերներն իսկ «բռնուած» կը զգային զիրենք այդ հրապոյրէն, արբշիռ մտիկ կ'ընէին, ու կը սորվէին սիրել գրականութիւնը։ Ու գրականութենէն զատ, ինքը գիտէր նաև սորվեցնել կեանքի գեղարուեստը, քաղաքավարութիւնը, որուն պակասը տեսակ մը ազգային ախտ է մեզի համար, և որուն անհրաժեշտութիւնը զգացնող ամենէն ազդեցիկ ուսուցիչն եղած է ինքը մեր մէջ։ Այո՛, ես շատ բան պարտական եմ իրեն։ Բաց ի Կեդրոնականի դասերէն, ինքը՝ հայրական համակրութեամբ մը՝ զոր կեանքիս մեծագոյն պատիւներէն մին կը համարիմ, իմ առաջին քայլերուս մէջ զիս քաջալերած, թերութիւններս ուղղած, ինծի առաջնորդ ու զօրավիգ է եղած։ Իբր բանաստեղծ՝ զինքը միշտ պաշտած եմ, բայց բանաստեղծը չէ որ զիս առաջնորդած է. իր քերթողական արուեստը, իր ուղղութիւնն ու աշխարհայեացքը տարբեր էին անոնցմէ զոր ինծի սորվեցաւ ունենալ. բայց իր վարպետ արուեստագէտի խրատները, իր անթերի ճաշակով գրագէտի ցուցմունքները, իր սէրը, իր խրախուսանքը, և մանաւանդ իր փափուկ ու ինծի այնքան սիրելի հեզնութիւնը՝ նորընծայ եռանդի մը չափազանցութիւններուն ու կոզուածներուն հանդէպ՝ ինծի բարերար եղած են. և ես զինքը միշտ համարած եմ և այսօր իր գերեզմանին առջեւ կը համարիմ նորէն՝ իր խոնարհ ու շնորհապարտ աշակերտը։

⁂

Ու Հայ չէր արիւնով։ Գէթ այսպէս ըսին։ Մայրը Յոյն, հայրը Իտալացի։ Մանուկ հասակի մէջ՝ ուղարկուած Վենետիկ Ռափայէլեան վարժարանը, Մխիթարեան մթնոլորտին մէջ, մանաւորապէս իր գըլխաւոր ուսուցչին Ալիշանին հրացայտ շունչին տակ, կը դառնայ Հայ։ Ի ծին քիչ մը դժուար կը թուի սակայն ամբողջապէս ճշմարիտ ընդունիլ։ Ես զինքը միշտ «Հայ» եմ ճանչցած, խորապէս Հայ, սրտով, մտքով, կեանքով Հայ։ Պոլսոյ մէջ կան «լըվանթէն»ներ, որոնք Իտալացի կամ Ֆրենկ կը կոչուին, բայց շատ մը ցեղերու խառնուրդ են, և յաճախ լատինացած Հայերու զաւակներ։ Թէրզեանի հայրը ատոնցմէ եղած ըլլալու էր՝ Հայ արիւնի բաժին մը իր մէջ անհրաժեշտ է ենթադրել՝ իր անձն ու գործը բացատրելու համար։ Յունական արիւնը ու եւրոպական դաստիարակութիւնը իր մէջ ժխտապէս զգալի էին անշուշտ, բայց կար իր մէջ խորունկ բան մը, որ Հայ էր, և ատ չի ստացուիր, ժառանգական է։ Ինչպէս կը սիրէր հայ լեզուն, ինչ գորովով, ինչ պաշտումով, ինչ սքանչացմամբ «Ես ալ չեմ գիտեր Հա՞յ եմ թէ ոչ, կ'ըսէր օր մը, բայց հայերէնը այնքան կը սիրեմ որ անով զիս Հայ կը զգամ»։ Ու իսկական Հայու շեշտ մը չէ՞ որ այնքան հայաշունչ հպարտութեամբ կը փառաբանէր «հայ հանճարը» Չրաղանի պալատը զմայլելի քերթուածին մէջ։

Օր պիտի գայ որ Պոլսոյ գեղեցկութիւնը պղծող մարդկեղէն աղբը պիտի սրբուի, բնաշխինջ ըլլայ՝ լուսագոյն մարդոց կամքին տակ։ Կեանք մը պիտի ծաղկի հոն՝ ազատ ու ազնիւ, լուսաւոր ու ներդաշնակ՝ ինչպէս բնութիւնը որ հոն կը ճառագայթէ։ Այն ատեն, այդ քաղաքին բոլոր գեղասէրները, թափօր կազմած, պիտի երթան կանգնել ի պատիւ Պոլսոյ այդ անմահ Այէտին՝ Վոսփորի «տաղարթագեղ ու միշտ դալար» ափերուն վրայ, երկնուղած յարգանքի ճերմակ յիշատակարան մը՝ հայ հանճարին մատներովը կերտուած։

Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

(Խմբագրական «Թան»ի)

Թուրքիոյ նախարարական տագնապը կ'երեւի թէ պիտի տարածուի։ Խորհրդարանի Մ. և Ց. կուսակցութիւնը նախարարներուն դիրքը ճզմեց։ Իր վստահութիւնը յայտնեց եպարքոսին, շէյխիւլիսլամին և ծովային, ելմտական, դատական և երկրագործական նախարարներուն։ Իսկ վստահութեան քուէ չտուաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Հալաճեան էֆ.ի և կրթական նախարար Էմրուլլահ էֆ.ի։ Առաջինը 13ի դէմ 70 ձայնով, իսկ երկրորդը՝ 33 ձայնի դէմ 56 ձայնով։ Արտաքին գործերու նախարար Րիֆաթ փաշայի մասին քուէ չտրուեցաւ։ Հանրօգուտ շինութեանց և կրթական նախարարները հրաւիրուեցան իրենց հրաժարականները մատուցանելու։ Ու որովհետեւ Թալաթ պէյ կը պնդէ իր հրաժարականին վրայ, կը մնան նախարարական երեք բաց պաշտօններ։ Շատ քիչ անգամ պատահած է որ կացութեան մը արտայայտութիւններն ու պատճառները այնքան մութ ըլլան, որքան են այս խնդիրին մէջ։ Կառավարութեան կատարելիք գործը շատ կը դժուարանայ անշուշտ, երբ օտար տարրեր յարատեւ կերպով միջամտութիւն գործեն։ Կարդացէք այն բացատրութիւնները զորս Թալաթ պէյ տուաւ, իր հրաժարելուն պատճառները թուելով. «Միշտ և ամէն տեղ կը հալածեն զիս։ Իմ գործերս տեսակ մը չարակամ կերպով կը մեկնեն, որպէսզի քօմիթէին և կուսակցութեան առջեւ յարգս կորսնցնեմ։ Սահպեյին զիս որ անհիմն խնդիրի մը համար վստահութեան խնդիր յարուցանեմ։ Ինծի 130 հազար ֆրանքի գաղտնի վարկ մը միայն տուին, մինչդեռ ես 650 հազար կը պահանջէի...։» Թալաթ պէյ երկար ատեն քօմիթէին և կուսակցութեան համակրութիւնը շահած է, միւս նախարարներէն աւելի։ Եթէ իր դիրքը այս վիճակին մէջ կը գտնուի, ի՞նչ դիրքի մէջ գտնուեցան արդեօք իր միւս ընկերակիցները։ Արդէն մեծ եպարքոսը չծածկեց թէ կ'ուզէ վերջ մը տալ այսպիսի յարատեւ կասկածոտ վիճակի մը, ասոր համար, պահանջեց կուսակցութենէն որ որոշ ու ճշգրիտ կարծիք մը յայտնէ։ Բայց խնդիր է թէ այս կարծիքին արտայայտութիւնը պիտի բաւէ՞ տեւական խարիսխի մը վրայ հաստատելու դահլիճին համաձայնութիւնը։ Ասիկա տարակուսելի է։ Այն իրողութիւնը՝ որով Հագգը փաշա խորհրդարանական կուսակցութեան պետ Խալիլ պէյի դիմեց, յաջորդելու համար Թալաթ պէյի, կը յայտնէ թէ Հագգը փաշա զօրաւոր կամքի տէր է. Թօթափելու համար Սելանիկի լուծը, ինչպէս կ'ըսեն Պոլսոյ մէջ։ Սելանիկ ըսելով՝ Նաճի և Նազըմ պէյերը պէտք է հասկնալ։ Արդ, քանի մը ամիսէ ի վեր, յայտնի է թէ Տօք. Նազըմ պէյ որ արդէն քօնկրէին մէջ ելմտական խնդրին առթիւ ձախողութեան ենթարկուեցաւ, Խալիլ պէյի հետ աղէկ չէ։ Խալիլ պէյ կը մեղադրէ զայն — յիրաւի՞ թէ յանիրաւի, չենք գիտեր ատիկա — թէ Մակեդոնիոյ մէջ տիրող կացութիւնը ճշդիւ պատկերացուցած չէ և այս կերպով պատճառ եղած է անօգուտ խռովութիւններու, որոնք այնքան զայրացուցին երկրին քրիստոնեաները։ Կ'ըսեն նաեւ թէ — աս ալ կ'արձանագրեմ, առանց մեր կարծիքը յայտնելու — Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ալ չի սիրեր Նազըմ պէյը. Նոյնիսկ ուղղամտորմներու ատեն, վարկաբեկ ըրած է զայն Սուլթանին առջեւ։ Այս բոլորը նկատելի բաներ են, որովհետեւ Ֆրանսայի մէջ բարեկամը ճանչցուած է։ Եթէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի ազդեցութեամբ է որ կ'իյնայ, ուրեմն Պոլսոյ մէջ Գերմանիոյ ունեցած դիրքը, որ միշտ գերակշիռ է, աւելի եւս պիտի զօրանայ։ Խալիլ պէյ իր նոր պաշտօնին հրաւիրուած ատեն, մեծ ազնուութիւն ցոյց չտուաւ։ Իր մտքին վիճակը այսպէս բացատրեց. «Երբ, ըսաւ, մեծ եպարքոսը Ներքին գործոց նախարարի պաշտօնը առաջարկեց, խնդրեցի իրմէ որ ուրիշ ընտրելի մը փնտռէ, նոյնիսկ դահլիճին մէջէն, որովհետեւ վարչագիտութենէ չեմ հասկնար. միայն քաղաքականութենէ կը հասկնամ, ան ալ երեք տարի երեսփոխանութիւն ընելուս պատճառաւ։ Այն բանին մէջ ուր Թալաթ պէյ մէկ սխալ գործեց, ես տասը սխալ պիտի գործեմ։» Ասիկա անշուշտ քաջալերիչ բան մը չէ։ Խալիլ պէյ շատ համեստօրէն իր պատասխանը կուսակցութեան փափաքին ստորադասեց։ Բայց ճի՞շդ է թէ, ինչպէս կարգ մը հեռագիրներ կը հաստատեն, որ պատերազմական նախարարը, Նաւագ հըլու, անհրաժեշտ հարկ կը տեսնէ «Խորհրդարանին մէջ կարգ կանոն մտցնելու»։ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ, որ [illegible] մըն է, ծանրակշիռ հնարաւորութիւններ կը գուշակէ։ Մենք, մեր մասին, կը բաւականանանք ներկայ դժուարութիւնները հաստատելով։ Յայտնի է որ Թուրքիոյ մէջ կառավարական երեք կեդրոններ կան. Դահլիճը, Մ. և Ց. կուսակցութեան խորհրդարանական կուսակցութիւնը և Սելանիկի Քօմիթէն։ Առաջ Մ. և Ց. կուսակցութիւնը և Սելանիկի Քօմիթէն իրարու հետ համաձայն էին և դահլիճին կացութիւնը նորէն դժուարին էր և չափազանց կնճռոտ։ Իսկ այսօր Խալիլ և Նազըմ պէյերու բարեկամները երբ ընդդիմադիրներ եղած են, կացութիւնը աւելի փափուկ վիճակ մը առած է։ Ճիշդը ըսելու համար, Թան այս վտանգը ցոյց տուաւ արդէն, որուն վրայ կարգ մը Թուրք լրագիրներ մեղադրեցին զայն։ Պատահած իրողութիւնները մեզի իրաւունք կուտան հիմա որ կը ցաւինք։ Կը վստահացնեն որ Հագգը փաշա կը յուսայ այս անել կացութենէն դուրս ելլել, երկու կամ երեք նախարար զոհելով. մաղթենք որ ասիկա բաւական ըլլայ։ Բայց ո՞վ կրնայ պնդել որ այսպէս պիտի ըլլայ։ Ասկէ զատ, կը կրկնենք թէ աւստրիական և գերմանական կարգ մը լրագիրներու գործածած լեզուն մեզի կը մղէ հարցնելու թէ Նազըմ պէյի և Սելանիկի Քօմիթէին դէմ մղուած պայքարը զուտ ներքին պայքար մըն է։ Ասոնք պատճառներ են զորս դիտել կուտանք առանց եզրակացութեան մը յանգելու։ Թուրք թերթերը այնքան կասկածոտ են և ֆրանսական մամուլին հանդէպ երբեմն այնքան անարդար վարմունքներ կ'ունենան որ ենթադրական կերպով յայտնուած ամէն կարծիք, բողոքներու տեղի տալու վտանգին կ'ենթարկուի։ Հագգը փաշա որ շատ իմաստուն մարդ մըն է, կը ջանայ դահլիճին հիմը ամրացնել։ Ասիկա անհրաժեշտ այլ դժուար գործ մըն է։ Թուրքերը դեռ քաղաքական հասունութիւն չեն ստացած, և պէտք է խոստովանիլ որ այս հասունութիւնը չունին նաեւ արեւմտեան այն տեսակ ժողովուրդներ որոնք սահմանադրական կեանքի մէջ սաժանցիներուն երէցները կը նկատուին։ Ինչ որ ամենէն աւելի ցաւալի է, սա է թէ իրենց Խորհրդարանին մէջ անձ. խնդիրները ամէն բանէ աւելի կարեւորութիւն ստացած են։ Այս ամենուն մէջ ի՞նչ կ'ըլլայ երկրին վերակազմութիւնը որ օսմ. կայսրութեան բոլոր բարեկամներուն համար աճապարանք պահանջող գործ մըն է։

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՌԱՅԽՍԹԱԿԻՆ ՄԷՋ

Գերմանական Ռայխսթակի փետրուար մէկի նիստին մէջ ծովային նախարար Ֆօն Թիրբից, պատասխանելով մէկ քանի երեսփոխաններու որոնք սպառազինութիւններու նուազումին ի նպաստ խօսած էին, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է. — Մենք չեղանք որ հնարեցինք Տրէտնօթները և նոյնիսկ դժկամակութեամբ է որ ինքզինքնիս հարկադրուած կը տեսնենք զանոնք ընդունելու։ Բայց ուրիշ կերպ չէինք կրնար ընել։ Պէտք եղաւ նաւային շինութիւնները փութացնել։ Ասոր հետեւանքը սա եղաւ որ մեր արդէն ունեցած նաւատորմերու արժէքը շատ աւելի արագօրէն նուազեցաւ։» Ընկերվարական երեսփոխան Նօսքէ ալ բեմ ելլելով՝ ըսաւ. «Անմիտ բան է որ Անգլիոյ և Գերմանիոյ պէս երկու ճարտարարուեստական մշակուած երկիրներ իրարու հետ կռուին։ Բայց պէտք է ընդունիլ որ գերման կառավարութիւնը սպառազինութիւններու սահմանափակման մասին համաձայնութիւն մը գոյացնելու կողմը չեղաւ։»

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Խարպինէն Բէթէրսպուրկ հասած հեռագիրները կ'ըսեն թէ ժանտախտը նուազած է։ Վերջին երեք օրերուն մէջ Եւրոպացիներէն բնաւ մարդ մեռած չէ։ Բայց Մանչուրիոյ մէջ կացութիւնը նոյնն է. ժանտախտը կը շարունակէ ըստ առաջնոյն զոհեր տալով չորս կողմ։

⁂ Նովօյէ Վրէմիայի Վլատիվօսթոքի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ փետրուարի 1ի իրիկունը Չինացիներուն մէջ ժանտախտի ինը դէպքեր պատահած են։ Բուանկ Չէնկ Չէի մէջ ժանտախտը աւելի եւս սաստկացած է. ամէն օր երկու հարիւր մահ կը պատահի։

Ներքին Կեանքը

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ներքին գործոց նախարար Խալիլ պէյի անուանումը կայսր. իրատէով վաւերացուեցաւ։ Նոր նախարարը այսօր պալատ կ'երթայ, կանոնական երդումը կատարելու համար։ Յետոյ իր պաշտօնին պիտի ձեռնարկէ։ Խալիլ պէյ առջի օր եպարքոսին բնակարանը երթալով, Հագգը փաշայի հետ երկարօրէն խորհրդակցեցաւ օրուան խնդիրներուն վրայ։

⁂ Օսմ. Քօմիթէի Սելանիկի կեդրոնին երկու պատուիրակները, Տօքթ. Նազըմ պէյ ու Էօմէր Նաճի պէյ, ինչպէս նաեւ նախորդ ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ, Պաղտատի երեսփոխան Պապանզատէ Իսմայիլ Հագգը պէյ առջի օր երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեցին վարչապետին բնակարանին մէջ։ Բոլ յետոյ Խալիլ պէյ հասնելով խորհրդակցութեան մասնակցեցաւ։ Նախարարական կացութեան վրայ կարծիքի փոխանակութիւններ կատարուեցան։ Եպարքոսը դժգոհութիւն յայտնեց երկու նախարարները իրենց պաշտօնէն ձգելու եղանակին վրայ։ Նոյնպէս խնդրոյ առարկայ եղան Մ. և Ց. կուսակցութեան, դահլիճին յարաբերութիւնները։

⁂ Սուլթանը փափաք յայտնած է որ կարելի եղածին չափ շուտով վերջ արուի նախարարական տագնապին։ Յոյս կայ որ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի ազդու ջանքերուն շնորհիւ նախարարական տագնապը վերջանայ մինչեւ վաղը։ Հանրօգուտ շինութեանց և կրթական նախարարութեանց ընտրելիներու մասին անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալով, Քօմիթէի կեդրոնին հետ բանակցութիւններ կը կատարուին։

⁂ Ժէօն-Թիւրք կ'ըսէ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան ընտրելիները Հայ չեն, հակառակ Սահմանադրութենէն ի վեր տիրող սովորութեան։ Մինչ յունարէն թերթ մը կ'իմանայ թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը ծերակուտական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի պիտի յանձնուի։ Կ'ըսուի թէ հանրօգուտ շինութեանց նախարար պիտի ըլլայ ծերակուտական Նաիլ։ Իսկ այդ նախարարութիւնը երկուքի բաժնուելէն յետոյ, առեւտրական նախարարութիւնը Հալաճեան էֆ.ի պիտի յանձնուի։

⁂ Նոյէ Ֆրայէ Բրեսէ նախարարական տագնապին վրայ խօսելով հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. «Խաղաղութեան հանգոյցը, կ'ըսէ, Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի։ Եթէ երբեք Ժէօն-Թիւրք երիտասարդութիւնը քայքայուի, եթէ երբեք այժմ կառավարութիւնները չյաջողին նուաճել ապստամբած նահանգները, եթէ երբեք Մակեդոնիա նորէն ըմբոստանայ, եթէ երբեք Ալպանիոյ յեղափոխութեան բոցերը նորէն արծարծին, եթէ երբեք Թուրք բանակը պառակտի ներքին կռիւներով, այն ատեն մեծ մտահոգութիւններ պիտի ծանրանան ամբողջ աշխարհի վրայ։ Խաղաղութեան պահպանման բոլոր յոյսերը սա փափագին վրայ կը հիմնուին թէ բուռն յեղաշրջումներ առաջ չգան պալքանեան ցամաքակղզիին մէջ։ Ժէօն-Թուրքերը չեն տեսներ իրենց շուրջը անցած դարձածները և ինչ են իրենց վրայ ծանրացած պարտքերը։ Գաղտնի կառավարութեան անդամները կ'ուզեն ցոյց տալ թէ առերեւոյթ կառավարութեան ո՛ր անդամները պէտք է մնան։ Այդ հակադրութեանց ետին զէնքերուն ձայնը կը հնչէ։ Այս կացութիւնը աւելի գէշ է քան այն յարաբերութիւնները որոնք ֆրանսական Սահմանադիր Ժողովին և նախարարներուն միջեւ գոյութիւն ունէին։ Անտրամաբանական է որ իշխանութիւնը բաժնուի գաղտնի Քօմիթէին և կառավարութեան միջեւ։ Բարեկարգութիւնը պէտք է հաստատուի, որպէսզի Մահմուտ Շէվքէթ փաշա ի հարկին սուրը չքաշէ։»

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ճշգրիտ լուրեր չեն հասնիր Եէմէնի կացութեան վրայ։ Վերջին լուրերու նայելով, Սանայի մէջ փոքր ընդհարումներ կը կատարուին ըմբոստներուն ու օսմ. զինուորներուն միջեւ։ Իմամ Եահեա կը ջանայ բոլոր ցեղերուն աջակցութիւնը ապահովել, ապստամբութեան մղելով զանոնք։ Յարձակում ընելէ, պիտի զգուշանայ, ո՛րքան ատեն որ ցեղերը չըմիանան իրեն։ Սակայն կարգ մը ցեղեր իրենց պետերովը միասին հաւատարիմ կը մնան կառավարութեան։

⁂ Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար Իզզէթ փաշայի հետ կը գտնուի լաւագոյն սպայակոյտ մը ընտիր զինուորականներէ բաղկացած։ Իզզէթ փաշա հոն հասնելուն պէս, զինուորական գործողութիւնները պիտի սկսին, այսինքն տասնըհինգ օրէն։

⁂ Հալէպի մէջ պահեստի զօրաբաժին մը կազմուած է Նէշէթ փաշայի հրամանատարութեամբ։ Ի հարկին Եէմէն պիտի ղրկուի։ Ե. զօրաբանակէն հինգ վաշտ պահեստի, որոնք Ատանա կը գտնուին, զէնքի տակ կոչուած են, Եէմէն ղրկուելու համար։

⁂ Գերմանիայէն գնուած երկու փոխադրանաւերը ճամբայ ելած են և քանի մը օրէն մայրաքաղաքս կը հասնին։ Միւս փոխադրանաւերը, հարկ եղած նորոգութիւնները կրելէ յետոյ, ճամբայ պիտի ելնեն։

ՍԱՍՏԿԱՇՈՒՆՉ ՁՄԵՌ

Այս տարի ձմեռը ամէն կողմ անօրինակ խստութիւն մը ցոյց կուտայ։ Փոթորիկ, ձիւն, սառնամանիք իրարու կը յաջորդեն անվերջանալի կերպով։ Ամէն ոք տաղտկացաւ այս անտանելի ձմեռէն, և անհամբեր կըսպասէ բնութեան զարթօնքին, որ կ'երեւայ թէ այս տարի պիտի ուշանայ։ Առջի գիշեր ձեան փոթորիկ մը ծագեցաւ հարաւային հովով, ինչ որ բարեբախտութիւն մըն է։ Եթէ հիւսիսային կողմէն փոթորիկը պայթէր, ցուրտը աւելի խիստ պիտի ըլլար և բուքը՝ աւելի զօրաւոր։ Ու վառելանիւթերուն գինը կը բարձրանայ հետզհետէ, սոսկալի թշուառութեան մը մատնելով կարօտ դասակարգը, որ արդէն իսկ կը նեղուի ապրուստի սղութենէ։ Պոլսոյ կողմը Ֆաթիհ, թաղապետական պաշտօնեաները օրինական միջոցներ ձեռք առած են ածխավաճառի մը դէմ, որ օխան 40 փարայէն աւելի կը ծախէր, ինչ որ անխղճութիւն է։ Ամէն թաղերու մէջ պէտք է այդ խիստ միջոցներուն դիմել, անխիղճ ու անսիրտ շահագիտութեանց առաջքը առնելու համար։

⁂ Մակեդոնիոյ գրեթէ ամէն կողմերը խիստ ձմեռ մը կ'ընէ։ Գաթէրինայի կողմը առատ ձիւն տեղացած է։ Ֆիրզովիկի շրջականները խզուած են հաղորդակցութիւնները։ Շատ մը գրաստներ սատկած են, սաստիկ ցուրտին հետեւանքով։ Ալպանիոյ գաւառներէն ոմանց մէջ ջերմաչափը զերոյէն 17 աստիճան վար իջած է։ Սելանիկի մէջ ալ խիստ ձմեռ մը կ'ընէ։ Ցուրտը սաստիկ է։ Ինֆլուէնցան աւեր կը գործէ։ Նէվրէքօբի և Սթրումջայի կողմերը գայլեր երեւան եկած են։ Շարունակաբար բուռն հով մը կը փչէ։

⁂ Այտընի նահանգին մէջ ալ ձմեռը խիստ է այս տարի։ Ածուխի պակասութիւնը զգալի է։ Աղքատ դասակարգը շատ կը նեղուի և քաղաքապետութեան անհոգութենէն կը գանգատի։

⁂ Պիթլիսէն յունուար 31ին ճամբայ ելած երկու սուրհանդակներ քաղաքէն քիչ հեռու սառած են ձիւներուն մէջ։ Տիարպէքիրի մէջ անընդհատ անձրեւ կը տեղայ, և ողողումներէ կը վախցուի։ Պոլսոյ թղթատարը չէ հասած։

⁂ Վրդովիչ լուրեր կը հասնին գաւառներէն։ Քէօթահեայի մէջ վառելանիւթ չէ մնացած բնաւ։ Ամբողջ քաղաքը ձիւնով ծածկուած է։ Նահանգին մէջ ընդհանուր թշուառութիւն կը տիրէ։ Հաղորդակցութիւնները խզուած և խանութները գոց են։

⁂ Ուշաքի շրջականները կառախումբերը չեն երթեւեկեր։ Ջերմաչափը զերոյէն 35 աստիճան վար իջած է։ Մէկ քանի ճամբորդներ սառած կամ գայլերուն կողմէ յօշոտուած են։ Սաստիկ ցուրտին հետեւանքով, ծառերն իսկ կը չորնան։ Աղքատներէն շատերը ցուրտին և կեր չըլլալուն հետեւանքով կը սատկին։

⁂ Գասթէմունիի նահանգին մէջ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Պօյապատի մէջ ջերմաչափը զերոյէն 32 աստիճան վար իջած է։ Հինգ ճամբորդներ սառած են։

⁂ Հալէպի, Պէյրութի և Դամասկոսի կողմերը, որոնք տաք կլիմայ ունին, առատ ձիւն կը տեղայ։

⁂ Պրուսայի մէջ ցուրտը այնքան սաստիկ է որ ջուրը գաւաթներուն մէջ իսկ կը սառի։ Սովալլուկ գայլերու վոհմակ մը քաղաքին մօտեցած է։

⁂ Սըվազի, Սամսոնի, Արաբկիրի և Էնկիւրիի մէջ ալ սաստիկ ձմեռ մը կը տիրէ։ Էնկիւրիի մէջ ձիւնը երեք մեթր բարձրութեան հասած է։ Ածուխին օխան 2 ղրուշի կը ծախուի։

⁂ Արտասահմանի մէջ ալ սաստիկ ձմեռ կ'ընէ։ Պրայիլայի և Կալացի մէջ թրամուէյները չեն կրնար երթեւեկել։ Սուլինայի ջրանցքին մէջ Դանուբը բոլորովին սառած է։ Շոգենաւերը բանտուած են սառոյցներուն մէջ։ Ձեան փոթորիկ կը տիրէ ամբողջ Ռումանիոյ մէջ և կառախումբերը մեծ դժուարութեամբ կը բանին։ Եւրոպայի գրեթէ ամէն կողմերը ձիւն կը տեղայ, նոյնիսկ Նիսի ու Մէնթոնայի մէջ, որոնք մեղմ կլիմայ մը ունին։ Յունաստանի մէջ ալ առատօրէն ձիւն կը տեղայ և կէս մեթր բարձրութեան հասած է։

ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովին գնահատումներուն համաձայն, նոր ելմտացոյցին բացը մօտաւորապէս 7 միլիոն օսմանեան ոսկի է։

ԹԱՇԼԸՃԱՅԻ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Աւստրօ-Թուրք սահմանագլուխին վրայ ծագած միջադէպը գրած էինք անկէ առաջ։ Վիէննայի օսմ. դեսպանին և Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին միջեւ կատարուած բանակցութիւններէն յետոյ որոշուած է վիճելի հողը իր վիճակին մէջ ձգել մինչեւ խնդրին լուծումը։ Միեւնոյն ատեն հրամաններ արձակուած են Թաշլըճայի պահակ-զօրքի հրամանատարներուն, վիճելի հողին վրայ զինեալ միջամտութիւն չընելու։ Նոյնպէս հրաման յղուած է սահմանագլխի պահակագունդերուն՝ վէճ չյարուցանելու ապագային։

⁂ Քննիչ խառն յանձնաժողով պիտի կազմուի, միջադէպի մասին քննութիւն կատարելու համար։ Օսմ. կառավարութիւնը իր պատուիրակները անուանած է։ Աւստրիական կառավարութենէն խնդրուած է իր պատուիրակները կարգելու։

ՆՇԱՆԱՌՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Անկէ առաջ նշանառութեան վարժարան մը հաստատուած էր Կ. Պոլսոյ մէջ, հետեւակազօրքին յատուկ։ Դաշտային թնդանօթաձիգներու համար ալ նշանառութեան վարժարան մը պիտի բացուի Մէթէրիս Չիֆթլիքի մէջ։ Այդ վարժարանին տնօրէնութիւնը յանձնուած է գերման բարձրաստիճան սպայի մը։

ՎԻՃԵԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԸ

Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ, Կ. Պոլսէն ստացուած հրահանգներուն համաձայն, կուսակալը հրաման տուած է Մակեդոնիոյ վիճելի եկեղեցիները բանալու։

ԱՐՀԵՍՏԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Արամ էֆ. Ֆնտգլեան որ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մէջ դիր-տնօրէնի պաշտօն ունէր, արհեստից վարժարանին տնօրէն կարգուած է։

ՆԵՐՈՒՄ

Ալպանիացի Մուսթաֆա Լիթա և նախկին տեղակալ Հիւսէին Տահիր, որոնք Բրիզրէնի Պատերազմական Ատեանին վճռով Էսկիշեհիր աքսորուած էին իրենց ընտանիքներով, կայս. ներման արժանացան։

Օրուան Դէպքեր

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. —Առջի գիշեր Բերայի Մեծ փողոցին վրայ, գտնուող Նորաձեւութեանց վաճառատան մը մէջ յանդուգն գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Այդ վաճառատունը կը գտնուի Բանայեա բաղնիքին անկիւնը և կը պատկանի Պ. Վիլիամիւթէյի։ Հոնկէ անցնող ոստիկան մը կէս գիշերուն վաճառատան դուռը բաց տեսնելով, Կալաթա-Սէրայի պահականոցին իմաց տուաւ։ Ոստիկանական պաշտօնեաներ վաճառատուն փութացին, ուր կը բնակէր տէրը։ Գողերը եկեղեցիին մօտ գտնուող դռնէն ներս մտնելով, շատ մը ապրանքներ տարած էին։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾԸ. — Իզմիրի թերթերը կ'ըսեն թէ Տիէկի յունական շոգենաւուն նաւապետը Ենիքէօյէն գտնուած ատեն ճամբան հանդիպած է մակոյկի մը, որ նաւաբեկութեան բռնուած էր։ Հակառակ տիրող սաստիկ փոթորիկին, նաւապետը կրցած էր իր շոգենաւը մօտեցնել և մակոյկին մարդիկը ազատել ստոյգ մահուընէ մը։

Ազգային Կեանք

ՏԵՂԱՊԱՀԻՆ ՊԱՇՏՕՆԸ

ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԱԾ

Դատական նախարարութեան կողմէ Պատրիարքարան ղրկուած թէզքէրէ մը կը վաւերացնէ նորընտիր Տեղապահ Մանկունի Սրբազանի պաշտօնը։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

Յառաջիկայ չորեքշաբթի Խառն Ժողովը նիստ պիտի գումարէ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Այդ նիստին նկատի առնուած են Մայր-Դիւանը, Տեսուչ Խորհուրդներու ատենապետները, Երեսփ. ընտրութեան յանձնախումբը, բաշխում կատարելու համար, որպէսզի ներկայացուի ուրբաթ օր գումարուելիք քաղաքական ժողովին։ Ըստ այսմ վարչութիւնը հրահանգներ պիտի տայ Երեսփ. նոր ընտրութեանց համար։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Մանկունի արքեպիսկոպոսի Տեղապահ ընտրուելուն առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են նախորդ Պատրիարք Դուրեան Սրբազան, նախկին Պատրիարք Օրմանեան եպիսկոպոս, Պրուսայի, Նիկոմիդիոյ, Գահիրէի և Իզմիրի Առաջնորդները։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Ծանօթ և սիրուած գրագէտ Ա. Ահարոնեան, որ 1909ի տարիէն ձերբակալուած ու բանտարկուած էր Նովոչէրքասքի բանտին մէջ, Դաշնակցութեան պատկանելու ամբաստանութեամբ, 20,000 ռուբլի երաշխաւորութեամբ ազատ արձակուած է։

Տ. ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴ.

Տ. Կոմիտաս վարդապետ որ ուրբաթ օր հոս հասաւ Իզմիրէն երէկուընէ իսկ սկսած է գծագրել ազգ. հիւանդանոցի ի նպաստ կազմակերպելի նուագահանդէսին յայտագիրը, որ կը խոստանայ ըլլալ ցարդ տրուածներէն ամենէն ճոխը և ամենէն կատարեալը։ Տաղանդաւոր երաժշտագէտը իր 135 երկսեռ երգիչներու խմբովը մեծապէս հմայեր է Իզմիրի մէջ տրուած համերգին ներկայ եղող Հայ և օտարազգի 1000 է աւելի ունկնդիրները։ Անոնց մէջ գտնուած դիրքի տէր արուեստասէր ազգայինները լսելով Պոլսոյ մէջ իր հաստատելիք Հայ քոնսէրվաթուարի ծրագիրը, վերջին աստիճան գոհ մնացած են, նոյն իսկ խոստացած են իրենց նիւթական լիառատ աջակցութիւնը նուիրել այս ազգային ձեռնարկին համար և աւելի յառաջ տանելով իրենց համակրութիւնը վստահեցուցեր են հայր Սուրբը որ եթէ նոյն իսկ քաջալերութիւն չգտնէ այս ձեռնարկը, իրենք պատրաստ են փոքրիկ Իզմիրի մէջ կազմակերպել և գլուխ հանել զայն։ Իզմիրի մէջ ես կը գտնուին գեղեցիկ ձայնով օժտեալ երկսեռ երգիչներ, որոնք եթէ իր ձեռքին տակ մարզուին, մեծ ապագայ կրնան խոստանալ մէկ մէկ արուեստագէտներ դառնալով յառաջիկային։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ԿՐԹ. ՎԻՃԱԿԸ

Տիարպէքիրի մեր թղթակիցը վարդագոյն չի նկարագրեր տեղւոյն ազգ. վարժարաններուն վիճակը։ Ահա այս մասին քանի մը տեղեկութիւններ, նախ՝ ժողովուրդը կրթութեան արժէքը պէտք եղած չափով չի գնահատեր, ուսումը, պարտադրուած անհրաժեշտութիւն մը չի՛ նկատեր, ինչ որ կը նպաստէ դպրոցներուն խեղճուկ վիճակը անփոփոխ կերպով տեւական ընելու։ Այս անգիտակցութեան հետեւանքով, կարեւորութիւն չի տրուիր ո՛չ տղոց բարոյական և ուսումնական բարձրացման և ո՛չ ալ ուսուցչական կազմին ընտրութեան։ Ունինք 2 մանչերու դպրոց, 2 աղջիկներու դպրոց և 2 ալ մանկապարտէզ։ Այս վեց յարկերուն կ'աշակերտեն մօտաւորապէս 1200 տղաք, ի բաց առեալ օտար վարժարաններ յաճախողները, որոնք բաւական կարեւոր թիւ մը կը կազմեն։ Ուսուցչական մարմինը կը բաղկանայ 16 դասատուներէ, 12 վարժուհիներէ և 3 օգնականներէ։ Տակաւին կարելի չեղաւ հոս մտցնել կարգերու կանոնաւոր բաժանում, ո՛չ ալ ճիշդ կամ անճիշդ կերպով գործադրել կրթական որոշ ծրագիր մը։ Ապակեդրոնացումի բարեկամ եղողներ՝ տեսնելով այս վիճակը՝ պիտի համոզուին անշուշտ՝ թէ կեդրոնէն տրուած հրահանգներ և ուղղութիւններ անհրաժեշտ են դեռ այս անկերպարան շրջանակներուն ուր տեղական ուժեր և ձեռնհաս կրթասէրներ կը պակսին։ Ուսուցչական և տեսչական ընտրութեան մէջ եղած սխալը արդէն ցոյց կու տայ իր տխուր հետեւանքները և այս վիճակէն ահա մէկ երկու սերունդ չարաչար պիտի տուժեն։

ԷՕՐՆԷԼԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ծնունդէն ի վեր Սիպերիան մեծանալով ցուրտ մը կը տիրէ հոս, մանաւանդ 15 օրէ ի վեր չոր ու կծու ցուրտ մը՝ ընկերացած հիւսիսային հովին։ Ժողովուրդին աղքատիկ դասակարգը անձկութեան մէջ է, մանաւանդ շուկացիներուն վիճակը դառն է՝ սեղմուած ըլլալով տակալ խանութեան և տարապայման ցուրտին դէմ—վառելանիւթի պակասութեան պատճառով։

Մեր կեանքի միօրինակութեան վրայ պէսպիսութիւն մը բերին՝ Եղբայրասիրաց Ակումբին կողմէ սարքուած երեկոյթները՝ այս երրորդ անգամ ալ հաճելի ժամանց մը ընծայելով ժողովուրդին. վերջին երեկոյթը տեղի ունեցաւ յունուար 29ին, շաբաթ գիշեր, գիւղի սրահին մէջ։ Էտիրնէի Հայ Հայթը հոն կը փայլէր՝ իր ճոխ արդուզարդով. կարգապահութիւնն ալ տեղւոյն նեղութեան չափ՝ լաւ էր և պատիւ կը բերէր թէ՝ նախագահին և թէ կազմակերպիչ յանձնախումբին։ Բայց, մա՛ղք որ չունեցինք տեղացի արուեստասէրներէ բաղկացած երաժշտախումբ մը որը միշտ զգալի է։ Այդ պակասը չկրցաւ լրացնել դաշնակը։ Կը սպասենք որ գեղարուեստի ճաշակ ունեցող մեր երիտասարդները այդ թերին լրացնելով՝ լսարաններու, երեկոյթներու և երաժշտական հանդէսներու շարք մը կազմակերպեն, ժողովուրդին հաճելի ու կրթիչ ժամանցներ հայթայթելու համար։ Թղթակից

ՄԱՀ

Ցաւով կ'իմանանք թէ Տիկին Զապէլ Հէքիմեանի ամուսինը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռեր է Բերայի իր բնակարանին մէջ։ Մեր ցաւակցութիւնները՝ վշտահար դերասանուհիին։

ՇԻՇԼԻԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Շիշլիի Հ. Ե. Միութեան նոր շրջանի Բ. Ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի այս առտու ժամը 10ին (Ը. Ե.) Միութեան Լսարան-Ընթերցարանին մէջ։ Կը խնդրուի բոլոր անդամներէն անպատճառ ներկայ գտնուիլ։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ուսուցչական և դպրոցական վկայականներու մէջարիֆէն վաւերացումը դիւրացնելու համար՝ Խորհուրդս պատրաստել տուած է այս անգամ նոր նոր վկայականներ, մէկ կողմը հայերէն և միւս կողմը թուրքերէն, և որոշած է նորերու հետ փոխանակել հինները։

Ուստի կը հրաւիրենք մայրաքաղաքիս ազգ. երկսեռ կրթական պաշտօնեաները ինչպէս նաև ազգ. վարժարանաց այն շրջանաւարտները որոնք պետական վարժարանները մտնելու հարկին ներքեւ են, Խորհրդոյս դիմել անյապաղ և ներկայացնելով անպայման իրենց ձեռքը գտնուած՝ հին վկայականները և օսմանիէ թէզքէրէսիները՝ առնել նորերը։

Իսկ գաւառական կրթական պաշտօնեաներէն անոնք միայն պէտք է Խորհրդոյս դիմեն, որոնց վկայականները վաւերացուած չեն ցարդ մէջարիֆէն, նոյնպէս ղրկելով մեզ անպայման իրենց հին վկայականները և օսմ. թէզքէրէներու՝ տեղւոյն Ուսումն. Խորհուրդէն և ի բացակայութեան անոր՝ Թաղ. Ժողովէն կամ Թաղ. Խորհուրդէն վաւերացեալ պատճէնները, հաստատելով միանգամայն իրենց հասցէն։ [illegible] է որ Խորհուրդս վկայական չի տար գաւառի վարժարանաց շրջանաւարտող աշակերտաց։

Մնամք յարգանօք
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ուսումն. Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ — Ա. Ց. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԹՈՂԼԱՎԲԴԱՆԵԱՆ ՄԵԾ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՕՏԷՕՆԻ ՄԷՋ

«ՔԻՆ»

ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Այս ցորեկ, 6 փետրուար, Բերայի Օտէօն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի Աղեքսանդր Տիւմայի հռչակաւոր թատերախաղը՝ «ՔԻՆ» որուն առաջին ներկայացումը այնքան գնահատուեցաւ։ Քինի դերը պիտի կատարէ Պ. Վահրամ Փափազեան։ Կը մասնակցին Օր. Օր. Հրաչեայ և Աստղիկ, Պ. Պ. Արմէն, Շահէն, Թօլայեան, Զաւրիատ, Սարգսեան և ուրիշներ։

Տեղերու գինը.— Օթեակ՝ 60, 50 և 40 ղրուշ։ Ա. կարգ՝ 12 ղրուշ։ Բ. կարգ 8 ղրուշ։ Վերնայարկ՝ 5 ղրուշ։ Ուսանողներու համար՝ Բ. կարգ՝ 5 ղրուշ. Վերնայարկ՝ 3 ղրուշ։

ՏՕՔԹ. ՄԱԽՕԽԵԱՆ
Dr. Mahokian
ՊԵՐԱ, ԹԷՔԷ-ՊԱՇԻ
Տօքթ. Մախօխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1էն 4 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը։
17—20

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 43րդ ՆԻՍՏ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ 74րդ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

ՏԵՐԱԿՈՅՏԸ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ՉԷ ԱԶԳ. ԳԵՐԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ

«ԵՐԵՍՈՒՆ ՏԱՐԻԷ Ի ՎԵՐ ՏԵՐԱԿՈՅՏԸ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԷՐ ԲԱՅՑ ՄԵՆՔ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԷԻՆՔ»

Օսմ. Երեսփ. ժողովը երէկ նիստ գումարեց ժամը 10.50ին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Այս անգամ ժողովին ներկայ էր Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ, իբրեւ երեսփոխան Էտիրնէի։ Ներկայ էր նաև կրթ. նախարար Էմրուլլահ էֆ. որ ժողովին սկիզբէն մինչեւ վերջը ներկայ գտնուեցաւ իբրեւ պարզ երեսփոխան։ Նախորդ նիստի ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, Քէնղըրիի երեսփոխան Հօճա Թէվֆիգ էֆ. բեմ ելաւ և ըսաւ թէ՝ անցեալ օրուան ժողովի միջոցին երբ Սաատ էֆ.ի խնդիրը երեւան ելաւ, նախագահը, ըստ թուրքերէն թերթերու, իբրեւ թէ՝ բառ ըլլայ խնդիր յարուցանող երեսփոխաններուն «Գացէ՛ք դուրսը և հոն զիրար խողխողէ՛ք (պօղուշունուզ)». մինչդեռ ատիկա սխալ է, նախագահը այնքան բարեկիրթ է և խօսքերը կշռող որ ատանկ խօսք մը երբեք հանած չկրնար ըլլալ իր բերնէն. այլ ըսաւ թէ՝ դուրսը կը տեսնուիք (կիօրիւշիւրսիւնիւզ)։ Նախագահը իր շնորհակալութիւնը յայտնեց Հօճա Թէվֆիգի, աւելցնելով որ ինք «գացէք վիճաբանեցէք (միւնագաշա) դուրսը» ըսած է։ Խնդիրը այսպէսով փակուեցաւ։

Նախագահը յայտարարեց թէ՝ ընդհ. ապահովութեան Տնօրէնը նամակով մը խնդրած է որ Երեսփ. Ժողովը իր ներկայացուցիչը ունենայ ոստիկաններու վարժարանի շրջանաւարտներու մրցանակաբաշխութեան հանդէսին։ Ժողովը նախագահին յանձնեց պատգամաւորութիւն մը որոշել։

Յետոյ ժողովը անցաւ Սահմանադրութեան վրայ աւելնալիք 74րդ յօդուածին վիճաբանութեան շարունակութեան։

Թալաթ (Էնկիւրի).— Նախագահը քիչ առաջ ըսաւ թէ՝ քիչ մը շուտ վիճաբանինք և շուտ հանենք Սահմանադրութիւնը։ Օր մը Տերակոյտին մէջ ներկայ էի Սահմ. յօդուածներուն վիճաբանութեան. նախագահ Սայիտ փաշա ըսաւ թէ՝ Սահմանադրութեան յօդուածները նոյն իսկ 56 տարիէն կարելի է քննել և անոր վրայ վիճաբանիլ։ Եւ Տերակոյտը Սահմանադրութեան առաջին տարին ազգ. գերիշխանութեան հետ ուղղակի առնչութիւն ունեցող կարգ մը կարեւոր յօդուածներ քննելով և բարեփոխելով մեզի ղրկեց և մենք ալ առանց գիտնալու շատ մը քննեցինք ու հանեցինք և իրաւէր ղրկեցինք. հետեւաբար ինչպէս կը տեսնէք Տերակոյտը կ'ուզէ որ միայն իրեն համար նպաստաւոր եղող յօդուածները շո՛ւտ շո՛ւտ քննուին և ելլան. իսկ մեզի վերաբերեալները հոգ չէ, թող 56 տարիէն ելլեն (ծափեր)...

Հօճա Սայիտ (ընդմիջելով).— Ուշադրութիւն ըրէք ձեր խօսքերուն...

Թալաթ պէյ (շար.).— Ատիկա ձեզի չի վերաբերիր. այդ խօսքը ես միայն նախագահէն կը սպասեմ և ոչ թէ ձեզմէ։ (Ձայներ.— Շարունակեցէ՛ք)։ Եթէ Սահմանադրութեան սկզբի օրերը քիչ մը աչքբաց ըլլայինք, այդ կերպով շուտ շուտ չէինք քններ յօդուածները. բայց մենք անփորձութեամբ վերաբերուեցանք. կ'առաջարկեմ որ Սահմ. ինչ ինչ կէտերը դարձեալ վերաքննուին։ Գալով 74րդ յօդուածին, խնդիր մը կայ հոս. երբ անդին այնքան աւելի կարեւոր յօդուածներ կան Սահմ. մէջ, որոնք դեռ չեն քննուած. ինչո՞ւ անոնք չեն ղրկեր մեզի և 74րդ յօդուածը կը ղրկեն շտապողաբար, որ շատ շատ 56 տարիէն քննուելիք յօդուած մըն է։ Ինչպէս որ երկրին մէկ մասը, ինչպէս որ Կրետէն չի տրուիր, այնպէս ալ այս իրաւունքը կարելի չէ տալ Տերակոյտին... (ծափեր)։

Մենեմի էֆ.— Տերակոյտը իր այս առաջարկը մեզի կը բերէ շատ պարզ և շատ անմեղ ձեւով մը. ինչ կ'ըսէ. «Մենք ալ իրաւունք ունենանք օրէնքները նախապէս քննելու»։ Եւ այս հիման վրայ մեր ընկերներէն ոմանք ուզեցին մեզի սխալ ճամբու մը մէջ դնել։ Ահմէտ Մահիր էֆ. ըսաւ որ թագաւորը ազգին ներկայացուցիչն է և հետեւաբար անոր անուանած Տերակոյտն ալ ժողովուրդին փոխանորդն է...

Ֆէրիտ (ընդմիջելով).— Անանկ չէ՛, ճիշդ չէ՛...

Վարդգէս (պատասխանելով).— Այն ատեն Տերակոյտը թող մեզի ալ ընտրէ... (ծիծաղներ)։

Մենեմի (շար.).— Թագաւորը ամէն իշխանութիւն ունի. անիկա միայն գործադիր իշխանութեան պետը չէ, այլ նաև օրէնսդիր իշխանութեան. կրնայ օրէնքներ առաջարկել, ջնջել, վճիռ տալ և բեկանել...

Իսմ. փաշա.— Ուրեմն մեզի ալ կը վռնտէ...

Թալաթ (Էնկիւրի).— Ինչո՛ւ. ատիկա չի կրնար ընել...։

Մենեմի (շար.).— Մինչեւ որ Տերակոյտը ժողովուրդէն չընտրուի, չի կրնար տէր ըլլալ ազգ. գերիշխանութեան. միայն մենք ենք որ ազգը կը ներկայացնենք. Տերակոյտը անուանուած է, մենք ընտրուած ենք. ահա՛ մեր որոշ տարբերութիւնը։ Եթէ այս իրաւունքը տանք, այն ատեն հարցապնդման ալ իրաւունք տուած պիտի ըլլանք և ասկէ մեր Դահլիճները ամէն օր տապալումներ պիտի անցընեն։ Ես բուռն կերպով կը մերժեմ այս յօդուածը։

Բավլօֆ էֆ. եւս դէմ խօսեցաւ Տերակոյտին։

Հօճա Սապրի էֆ.— Զօհրապ էֆ. կ'ըսէ թէ՝ աստիճանաբար յառաջ կ'երթանք. բայց ազգ. գերիշխանութիւնը մեր մէջ նոր հաստատուած բան մը չէ, այլ շատ սովորական ու բնական է մեր ժողովուրդին համար և անոր մէջ աստիճանաբար յառաջանալու պէտք չունինք։ Տերակոյտը անգամ ըսած չունի թէ՝ ինք ազգ. գերիշխանութեան իրաւունք ունի. ես կը ցաւիմ որ հոս այդ միտքերը արտայայտողներ կան։ Եթէ Տերակոյտը ժողովուրդին ներկայացուցիչը ըլլայ, ինչպէս կ'ըլլայ որ անոր անդամները ցմահ կ'ընտրուին և զերծ են պատասխանատուութենէ։ Քաղաքական պատասխանատուութենէ զերծ ու չպաշտպանուած ատեն իսկ ամբողջ անհոգ ժողովի մը գոյութիւնը փոխանակ վէճի առարկայ ընելու ընդհակառակը կ'ուզենք անոր նոր իրաւունքներ տալ։ Եթէ այս Տերակոյտը ժողովուրդին ներկայացուցիչն է, այն ատեն ինչպէս կ'ըլլայ որ ամբողջ 30 տարի Տերակոյտը գոյութիւն ունէր և սակայն մենք Սահմանադրութիւն չունէինք (ծափեր)։ Մենք Տերակոյտը կը նկատենք մեծ եղբայր մը. բայց որպէս զի հարազատ եղբայր մը ըլլայ, պէտք է մեզի հետ նոյն աղբիւրէն ելած և նոյն մօրէն ծնած ըլլայ. այսինքն պէտք է մեզի պէս ժողովուրդէն ընտրուած ըլլայ (ծափեր)։

Կէս օրուան դադարէն յետոյ Օրինագիծներու յանձնաժողովին ղրկուեցաւ Երեսփոխան Մամօպուլօ էֆ.ի կողմէ պատրաստուած օրինագիծ մը՝ նախաքննութեան համար։

Շարունակուեցաւ 74րդ յօդուածին վիճաբանութիւնը.

Պօշօ էֆ. եւս դէմ խօսեցաւ Տերակոյտին կողմէ առաջարկուած այդ յօդուածին։ Միայն գործ ունենալու համար չէ որ այս յօդուածը կը ղրկէ մեզի, այլ թաքուն քաղաքական նպատակ ունի։ Եթէ ոչ գո՞րծ կը պակսի իրեն և անոր գործերը աւելի կանոնաւո՞ր պիտի ըլլան. երբեք, այլ աւելի խառնակ։ Մենք ազգ. գերիշխանութեան վրայ շատ կը խօսինք, աղէկ չենք ըներ. երբ բանի մը վրայ շատ խօսուի, կը նշանակէ թէ ատիկա գոյութիւն չունի և կորսնցուցած ենք։

Ֆէրիտ պէյ (Քէօթահիա). Երկարօրէն խօսեցաւ ի նպաստ Տերակոյտին կողմէ բերուած յօդուածին։ Այս առթիւ ըսաւ թէ՝ պէտք չէ ժողովուրդին տալ այն տեսակ բաներ որոնք չի կրնար ըմբռնել. ձեր տեսակէտը ըսաւ դառնալով Պապանզատէի, կարելի չէ անմիջապէս գործադրել տալ ժողովուրդին։ Ձեր կարգ մը հայեացքներուն համար է որ ձեր դէմ հանեցիք հեղ ժողովուրդը։

Պապանզատէ.— Մարտ 31ը կը գովաբանէք ատով...

Զօհրապ.— Ի՛նչ կ'ըլլայ, ատիկա ընկերական վիճակ մըն է...

Ֆէրիտ.— Ես չեմ ընդունիր Պապանզատէի այն խօսքը թէ՝ Դահը պատմական աւանդութիւն մըն է. ըսել կ'ուզէ թէ... (աղմուկներ)

Պապանզատէ.— Ես երբե՛ք ատանկ բան չըսի. ո՛չ իսկ մտքէս անցուցած եմ.

Ֆէրիտ.— Պատասխանեցէք ինծի թէ՝ այդ Դահը գործադիր ո՞ւժ ունի... ասոր չէ՞ք պատասխաներ..

Պապանզատէ.— Ես ըսի՛ և կը կրկնեմ թէ իմ խօսքերս կը խեղաթիւրէք։

Յետոյ խօսեցաւ Ալի Ճէնանի պէյ, նոյնպէս հակառակ Տերակոյտի առաջարկին։

Նախագահը յարեց թէ՝ Տերակոյտը այս յօդուածով գործ տեսնել կ'ուզէ, մինչդեռ պատճառ կ'ըլլայ որ մենք գործ չի տեսնենք, ամուլ վիճաբանութիւններ ընելով։

Յետոյ յաջորդաբար ի նպաստ Տերակոյտին խօսեցան Մ. Արիֆ և Մ. Ասըմ էֆ.ները. իսկ հակառակը խօսեցան Չէա Հօճա Թէվֆիգ, Հ. Պօյաճեան և Իլեաս էֆ.ները։

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
Իզմիր, Քարափին վրայ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ
ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏԵՀԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ՔԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 ղրուշ արժեք
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱԹ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

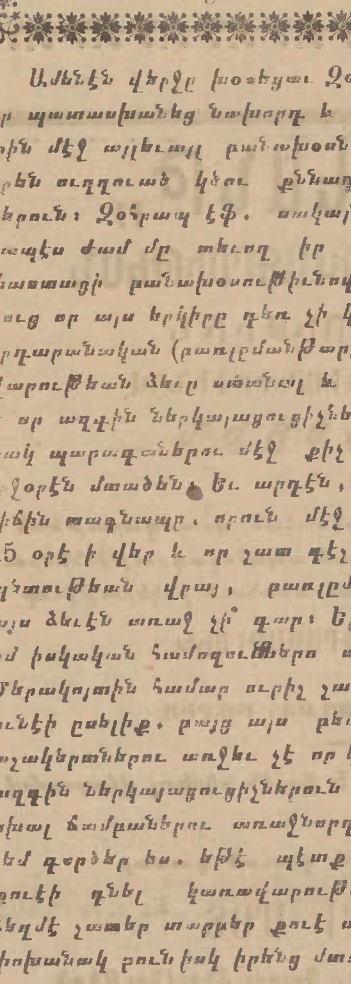
Création Marguerite

ԿԻՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ
Բարիզեան Դերձակատուն
ՄԱՐԿՐԻԹ ԵՒ ԸՆԿ
245 Բերա, Մեծ փողոց, Քանզըլ գըլուխին կից Սայիտ փաշա աբարթըման, առաջին յարկ 245
Սոյն վաճառատան տէր Տիկին Մարկրիթ այս անգամ Բարիզէն գարձին, իր հետ բերած է պարահանդէսի զգեստներ, ասեղնագործուած Շրջազգեստներ և Պլուզներ, Թօթքիւմ-Թայեօրներ, Ֆուրնիթիւրներ, մետաքսէ ու բուրդէ կերպասներ որ անմրցելի գիներով կը ծախուին։ Դերձակատան սեզմբրաններուն (մանեքէն մօտէլ) վրայ զգեստներ կը պատրաստուին։ Հարսանեկան օժիտները արագօրէն կը պատրաստուին։ Օժիտի ճերմակեղէնները խիստ աժան գիներով կը բերուին։
ԾԱՆՕԹ. — Ծաղկոցներու գնացում ընելու համար, լիպէրթիէ և բարիզեան նորաձեւութեամբ շինուած պարահանդէսի ռօպներ վարձու կը տրուին պարահանդէսի և երեկոյթներու առթիւ։
3—6

Ամենէն վերջը խօսեցաւ Զօհրապ էֆ., որ պատասխանեց նախորդ և երէկի նիստին մէջ այլեւայլ բանախօսներու կողմէ իրեն ուղղուած կծու քննադատութիւններուն։ Զօհրապ էֆ. սակայն մօտաւորապէս ժամ մը տեւող իր հմտալից և փաստացի բանախօսութիւնով ապացուցուց որ այս երկիրը դեռ չի կրնար խորհրդարանական (բառլըմանթարիզմ) կառավարութեան ձեւը ստանալ և անհրաժեշտ է որ ազգին ներկայացուցիչները այս տեսակ պարագաներու մէջ քիչ մը աւելի լրջօրէն մտածեն։ Եւ արդէն, ըսաւ, Դահլիճին տագնապը, որուն մէջ կը գտնուի 15 օրէ ի վեր և որ շատ դէչ կ'ազդէ մեր պետութեան վրայ, բառլըմանթարիզմի այս ձեւէն առաջ կու գայ։ Եթէ հոս ես իմ իսկական համոզումներս պարզէի, ես Տերակոյտին համար ուրիշ շատ մը բաներ ունէի ըսելիք. բայց այս բեմէն խօսողը աշակերտներու առջեւ չէ որ կը խօսի, այլ ազգին ներկայացուցիչներուն և զանոնք սխալ ճամբաներու առաջնորդելու ոճիրը չեմ գործեր ես. եթէ պէտք ըլլայ հոս քուէի դնել կառավարութեան ձեւը, ձեզմէ շատեր տարբեր քուէ պիտի տան, փոխանակ բուն իսկ իրենց մտածածին պէս տալու։

Նախագահը թէեւ ուզեց որ միւս խօսք ուզողներն ալ խօսին, բայց ժամանակը ուշ ըլլալով, երկուշաբթի յետաձգեց շարունակութիւնը, ծանուցանելով որ 328ի Պիւտճէն պաշտօնապէս վիճաբանութեան պիտի դրուի Չորեքշաբթի օր ի ներկայութեան Դահլիճին՝ որուն անդամներէն Ճավիտ պէյ պիտի խօսի իր տարեկան մեծ ճառը՝ Թուրքիոյ ընդհ. ելեւմտական վիճակին վրայ. իսկ շաբաթ օր ժողովը պիտի սկսի վիճաբանիլ պիւտճէին վրայ։

Գրիթոր

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գոհունակութեամբ կը հրատարակենք Ալլիանցա ապահովագրական ընկերութեան ուղղուած հետեւեալ շնորհակալիքը, որ ցոյց կու տայ թէ այս ընկերութիւնը ինչ մեծ համարում շահած է իր ուղղամիտ գործունէութեամբ։ Ահաւասիկ այդ շնորհակալիքը.—

Պանտրմա, 4/17 փետր. 1911

Պատ. Տնօրէնութիւն
«ԱԼԼԻԱՆՑԱ»ՅԻ

Ներկայիւս կուգամ իմ երախտագիտութիւնս յայտնելու։

Վերջին Ժամ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեանը պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Եպարքոս Հագգը փաշա մինչեւ նախարարի մը անուանումը։ Իսկ կրթական նախարարութեան պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ։

*** Նախորդ կրթական նախարար Էմրուլլահ էֆ. խորհրդարանական պիւտճէի յանձնաժողովին նախագահ պիտի անուանուի Նաիլ պէյի տեղ, որ ծերակուտական եղաւ վերջերս։

*** Ներքին գործոց նախարար Խալիլ պէյ երեկ առտու վերջապէս Հագգը փաշային հետ պալատ երթալով ունկնդրութեան ընդունուեցաւ. Խալիլ պէյ օրինական երդումը ըրաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՀԻՃԱԶԻ ՄԷՋ

Ճիտտէէն փետր. 4 թուով կը հեռագրեն թէ նոյն օրը ժանտախտի մէկ դէպք պատահած է տեղւոյն մէջ։

ՁՄԵՌԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Պէրութէն, Տիգրանակերտէն, Չանաքքալէէն, Բաղէշէն և Նիկոմիդիայէն հասած նոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ խիստ ձմեռ կը տիրէ։

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Եէմէնի զինուորական հրամանատար և սպայակոյտի պետ Իզզէթ փաշա երէկ մեկնեցաւ Համիտիէ շոգենաւով։ Ողջերթի գացած էին վարչապետը, պատերազմական և ելմտական նախարարները ու Թալաթ պէյ։

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐՍԻՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Աբարթըման Փալիերիօ, Բերա Թէփէ-Պաշի
թիւ 87   10—50

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ եւ երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քուշ-քօրսէ, սուիթըրա, շապիկներ, այրերու, կիներու եւ տղոց յատուկ պատրաստ զգեստներ, պլուզներ, ժիւբեր եւ ժիւբօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ եւ անձրեւանոցներ, ննջաւորութիւններ, դանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան եւ բարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, Թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն եւ բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լինելած, ժամացոյց եւ ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղեն կտորներու խիստ աժան գիներով։

Օրոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՅԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ո եւ է ժամացոյց։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԺԱՔ ՀԱՋԱՑ

461, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 461

Աւստր. նամակատան դիմաց

ՄԻԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նորոգութիւնները խնամով կը կատարուին աժան կերպով եւ մէկ տարուան երաշխաւորութեամբ

Ադամանդազարդ ժամացոյցներու մթերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի
Նշանաւոր գործարաններ՝ խիստ աժան գիներով
Հին եւ թանկագին քարերու գնում ամենաբարձր գիներով
Վաճառատունէն դուրս գտնուած ելեկտրական ժամացոյցը եւրոպական եւ թրքական ժամերը ցոյց կուտայ 5—50

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիշլի Ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեկտրական ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, ռիամեթոսքոփի, պրոնքոսքոփի, էզօֆակոսքոփի ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հնչած ցաւերը, ականջի խծալը ու ականջէ, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, կատարելապէսը չակէ Նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բաշած այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպա, մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ եւ տղոց կոկորդի նշիկները (պոլիփները) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքովը։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ գաբու, Համիտիյէ սիպիլի դէմ, Սըրկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, Թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 23—55

ԱԼԼԻԱՆՑԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի՝ Ճէնովա

Ընկերութեան դրամագլուխը՝ 15.000.000 *ֆրանք*

Պահեստի դրամագլուխը՝ 35.000.000 *ֆրանք*

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՃԷՆՈՎԱ, ՌԱԼԷ ՏԸ ՄԷՐԻԱՑԱՆԱ

Ընկերութեան Հիմնադիրները

Գրետիթօ Իթալիանօ՝ Ճենովա, Մանցի եւ Ընկ.՝ Հռոմ
Պանք Ֆիւր Հանտել եւ Ընկ.՝ Պերլին, Նացիօնալ Պանք Ֆիւր Տէօյչլանտ՝ Պերլին
Տրէզտնըր Պանք՝ Պերլին, Մէրք Ֆինք եւ Ընկ.՝ Միւնիխ
Գրետի Անշթալտ՝ Վիեննա, «Միւնիխ» Վերապահովագրական Ընկ. Միւնիխ
Էվան Մաքենզի, Ընդհ. Տնօրէն՝ Ճենովա

Ընդհ. Տնօրէնի օգնական
ՏՕՔԹ. ՕՒ. ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՎԱՆ ՄԷՔԷՆԶԻ

Ընդհ. գործակալներ ամբողջ Թուրքիոյ համար՝ ՍԹԱՎՐԻՏԻՍ ԵՂԲԱՐՔ
Ապիտ խան, Ղալաթիա

Կեանքի ապահովագրութիւն, խառն, օժիտի համար.— Զանազան սակացոյցեր.— Նոր եւ նպաստաւոր սակացոյցեր.— Խիստ չափաւոր ապահովագիններ.— Խիստ անկաշկանդ պայմաններ.— Բացարձակ ապահովութիւն.— Սեղմող պայմաններու բացակայութիւն.— Վնասներու եւ ապահովագիրներու արագ կարգադրութիւն։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

Ընկերութեան դրամատուններն են՝

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ ԵՒ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ. ՊԻՐԷՈՆԻ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

Օսմանիէ շոգենաւը, Նաւապետ Գաթթէօրի, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի փետր. 19ին, փետրուար 21ին, Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միթիլէ, Իզմիր եւ Պիրէօս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Թէվֆիքիէ շոգենաւ, Նաւապետ Ուիլ Էէմս, 1911 16/29 փետրուար երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, 18/3 փետրուար շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միթիլէ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրէթ, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իմերէթի, փետր. 9ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։

Մինկրէլի, փետր. 10ին, Սեւ ծովէն։

Ֆերիժի, փետր. 14ին, Մարսիլիայէն։

Իօնի, փետր. 21ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 9ին, Եշ. իրիկուան ժամը 4ին, Իմերէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքօս, դէպի Մարսիլիա։

Փետր. 10ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Մինկրէլի շոգենաւը, Նաւապետ Գալվիէս, դէպի Մուտանիա եւ Մարսիլիա։

Փետր. 15ին, Դշ. իրիկուան ժամը 4ին, Ֆերիժի շոգենաւը, Նաւապետ Միթրէօյ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք։

Ֆ. ՌԸՊՈՒԼ

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828—1828

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՈՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ եւ պահեստ	329	*Միլիոն ֆրանք*	
1906ին գանձուած ապահովագին	30	»	»
Մինչեւ 1906ի վճարված հատուցման գումար	480	»	»

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ, որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց։

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ ու համեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ եւ է Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, Եւն. Եւն.

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ եւ Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳՕՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քոթէքճի Օղլու Բնակ։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՈՒԻ ՔԱՐՆԻՍ

Կազդուրիչ իսկայ
գինին,
որ աշխարհիս մէջ յաւա
գոյն ըմպելիքն ընդդէմ

ԱՐԵԱՆ
ԱՆՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ

Սակաւարիւնութեան

ԸՆԴՀ. ՏԿԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՋՂԱՅԻՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ԴԷՇ
ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ

Բոլոր ականաւոր բժիշկներու գնահատման արժանացած է։ Բոլոր դեղարաններուն եւ դեղավաճառներուն քով կը գտնուի։ Կեդրոնատեղի, Իբքէի, Խորասանճի խան, Թիւ 1, 5։

49—52

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

50,000,000 Տրախմի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

9,275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.— *Կ. Պոլիս (Ղալաթիա եւ Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիգ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Գավալա, Իզմիր, Քանտիէ, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանինա, Պիրէօս, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Գալամաթա, Թրիփոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րեթիմօ (Կրետէ)։*

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատանց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու եւ արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու գեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթղթեր.— *Սակարանական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն։ Ձեռք եւ գանձում ամէն կարգի կտրոններու։*

Աւանդ.— *Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։*

Խնայողութեան սնտուկ.— *Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի ծառայութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու։*

Առեւտրական ճիւղ.— *Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Նէմիչ-Իսկէլէսի) մէջ, նաեւ նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ եւ թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխատուութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։*

Ընդհ. տնօրէն
Ք. ՄԱՋԱՍ.

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԴԱՐՁԱԾ
ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Համալսարանի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած եւ Գէնզվէնի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (շաշի) կը շտկէ առանց գործողութեան եւ ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու եւ հեռատեսներու յատուկ ապակիներ ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ու բողոքեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, եւ առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ Բաբառաֆրի (բէրդէ) եւ աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն տեսողութենէ զուրկ եւ տձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար եւ նման արուեստական աչքեր կը զետեղէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գաբու, Համիտիէ Սէպիլին դիմաց Իւթիւճեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիշակ Ճամբայ, հելլէնական հիւպատոսարանին դիմաց, 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանէ։

50—40

ԼԱ "ՓՐԷՎՈՒԱՅԵԱՆԹ„
ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1898ԻՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ.— Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան եւ ... րչութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՔԱՐԱՖ

Տնօրէն
Թ. ՌԸՊՈՒԼ

72—31

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ
(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէլալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշւով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու եւ արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է եւ իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին եւ թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼԸՐԻ
Սիկառի Թուղթը
ԾԽԱԽՈՏԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԴԷՄ

Թիւ 14

Խարխախիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքսատան կից Թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ եւ մէջը գտնուած խարխախիչին եւ իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ տպուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ

ՍԷՆ-ՓԻԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն եւ գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պօն-Մարշէի մէջ կը ծախուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարոքքօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սցէրա	1203
Պասսանօ	1822	Տինամօ	504	Իտահօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտալօ	5540	Նէվա	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթթօ	4100	Թոքիօ	3327
Կայրօ	1371	Էսփարթօ	1841	Քիէվ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Կասթէլլօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Կորէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քովնօ	1700	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Կոմօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Փոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէփանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վելինկթըն	2391
Սոսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1643	Րինալտօ	1553	Զէթա	1350
Կոլորատօ	4235	Կիթանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Կոնկօ	2905	Կուիտօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Թորօ	
Կարլօ	895	Կըրանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Ռուշչուկ	136	Մայօն	

Թօքիօ շոգենաւը, Նաւապետ Թարփ, հոս ժամանած է։
Տիտօ շոգենաւը, Նաւապետ Բուլթօր, հոս ժամանած է։
Ալէքթօ շոգենաւը, Նաւապետ Ժուէօ, փետր. 27ին հոս կը սպասուի։
Թօրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ժաքըրն, մարտ 11ին հոս կը ժամանէ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՕՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՊՍԻԷՆԻ 1886Ի ԵՒ 1903Ի %ԻՆ 3 ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒՆ

Ամօրթիսըմանի վիճակահանութիւնը
1911 մարտ 1ին

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ գործակալութեան եւ Բերայի գրասենեակին մէջ այդ պարտաթուղթերը կ'ապահովագրուին հարիւրին հարիւր վճարման դէմ (250 ֆրանք) *չափաւոր գնով մը։*

Կ. Պոլիս 11 յուն. 1911 14—12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին	108	*ղր.*
» » » *վեցամսեայ*	60	»
Գաւառներու համար տարին	108	»
» » *վեցամսեայ*	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	*ֆր.*
» » *վեցամսեայ*	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ տառանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենապահով եւ աժան միջոցը Մանտաթն է։

Տնօրէնատէր՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ